ЗВЯЗДА

16 кастрычніка 1996 г. серада, № 249 (23052)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1000 рублёў

РОЗГАЛАС

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

У КІШЭНЯХ ПРАЦОЎНЫХ ПА-РАНЕЙШАМУ ГУЛЯЕ ВЕЦЕР?

Праблема запазычанасці па заработнай плаце працоўным беларускіх прамысловых прадпрыемстваў зноў паўстала з асаблівай вастрынёй. Чаму менавіта зараз?

Бо ў адпаведнасці з прэзідэнцкім Указам № 344 ад 30 жніўня 1996 года «Аб своечасовай выплаце заработнай платы, пенсій, стыпендый і дапамог» быў устаноўлены тэрмін ліквідацыі запазычанасці па заробку да 20 кастрычніка бягучага года. Таму праз тыдзень астранамічныя лічбы доўгу (на канец жніўня яны складалі 963, а ў прамысловасці — больш за 300 мільярдаў рублёў) павінны быць зведзены да нулявой адзнакі.

Як жа складваюцца справы рэальна? Сапраўды, выплаты адбываюцца — за жнівень разлічылася большасць прамысловых прадпрыемстваў (тыя ж Мінскі аўтамабільны завод, Мінскі завод шасцерняў). Ідзе выплата і вераснёўскага заробку, але пакуль вельмі марудна. Справа ў тым, што графік разліку зараз парушаны. Так, калі раней, яшчэ некалькі гадоў таму ў гэты час выдавалі менавіта грошы за верасень, то зараз разлічыліся толькі за жнівень. Адпаведна, тэрміны наступнай выдачы заробку адсоўваюцца на пэўны час. Рэальна адбываецца затрымка на месяц, а то і болей. Спробы вырашаць праблему за кошт натураплаты, адкрыцця ўласных гандлёвых кропак, якія працуюць без нацэнак, пакуль не завяршыліся паспяхова.

Меры, вядома, прымаюцца. Як стала вядома, на прадпрыемствах зараз адбываецца працэс накаплення сродкаў для таго, каб вырашыць пастаўленую задачу. Прадпрыемствам актыўна выдзяляюцца і крэдытныя сродкі.

На фоне гэтых станоўчых момантаў даволі сумна выглядае сітуацыя на мінскім прадпрыемстве «Літмаш» (пра якое, дарэчы, мы ўжо не раз пісалі), дзе працоўныя атрымалі нядаўна толькі заробак за ліпень. Да таго ж сродкаў на наступную зарплату пакуль няма.

Такім чынам, рашучыя меры, якія прымаюцца зараз, павінны, нарэшце, паспрыяць атрыманню працоўнымі заробленых (гэта слова нават трэба падкрэсліць!) грошай. Шкада толькі, што гэтая акцыя ўсё больш нагадвае выкананне пяцігадовага плана ў мінулым, якое таксама адбывалася ў апошні момант.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

«КРЫШТАЛЬ» ЗНОЎ БУДЗЕ НА СТАЛЕ

14 кастрычніка пасля планавага штогадовага прафілактычнага рамонту, які доўжыўся месяц, прыступіў да работы мінскі завод «Крышталь».

Як ужо паведамлялася ў «Звяздзе» раней, пасля закрыцця на рамонт лініі па разліву белай гарэлкі ў Мінску ледзь не стварыўся дэфіцыт гэтай прадукцыі, чуткі аб якім, да таго ж, увесь час падаграюцца «чакаемым» павышэннем кошту «гаручай вадкасці». Каб пазбегнуць ажыятажу і перабояў у гандлі гарэлкай, Міністэрствам гандлю было прынята рашэнне на тэрмін рамонту падключыць да забеспячэння «саракаградуснай» іншыя заводы краіны. Трэба меркаваць, зараз неабходнасці ў гэтым не будзе: як паведамілі рэдакцыі на заводзе «Крышталь», пасля выхаду на поўную магутнасць прадпрыемства, як і раней, зможа выпускаць да 10 тысяч дэкалітраў гарэлкі штодзень. Зрэшты, гэта не з'яўляецца для завода дасягненнем — была б толькі сыравіна, г. зн. спірт. Як зазначылі на прадпрыемстве, справа хутчэй у іншым: калі мы нарэшце перастанем столькі піць?..

Сяргей РАСОЛЬКА.

«РУБЕЖ» СУПРАЦЬ РЭКЕЦІРАЎ

Група рэкеціраў, што дзейнічала на беларуска-польскай граніцы, была затрымана ў ходзе буйнамаштабнай аперацыі «Рубеж-96».

Як паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў прэс-цэнтры пагранвойскаў рэспублікі, затрыманне — гэта вынік сумесных дзеянняў атрада пагранкантролю «Брэст», супрацоўнікаў ваеннай контрразведкі, аддзела ўнутраных спраў і аператыўнай групы АМОНа. Цяпер 7 чалавек, якія займаліся вымаганнем у грамадзян, што перасякалі граніцу ў раёне пункта пропуску «Дамачова», знаходзяцца ў следчым ізалятары.

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ, БЕЛТА.

УВАГА! «ПРАМАЯ ЛІНІЯ»

Сучасны век немагчымы без разгалінаванай, шматграннай інфраструктуры зносінаў. Ці не найбольшы прыярытэт тут належыць сродкам электроннай сувязі, радыё, пошце. Іх праца мае дачыненне да ўсіх слаёў насельніцтва. Таму «Звязда» і праводзіць «прамую лінію» з міністрам сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь Уладзімірам Іванавічам Ганчарэнкам. Ён адкажа на ўсе вашы пытанні, паважаныя чытачы, звязаныя з падначаленай яму галіной. **Чакаем вашых званкоў 21 кастрычніка з 12 да 13 гадзін па тэлефонах 232-38-21 і 232-38-92.**

Папярэдне задавайце пытанні па тэлефонах: 268-28-72 і 268-27-51 або пісьмова.

УВАГА!

ПАВАЖАНЫЯ ПАДПІСЧЫКІ І ЧЫТАЧЫ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА»!

З 1 верасня 1996 года ў сілу ўступілі новыя Правілы дарожнага руху, якія маюць пэўныя адрозненні ад папярэдніх.

Не сумняваемся, што сярод прыхільнікаў «Звязды» ёсць шмат аўтааматараў і вадзіцеляў са стажам, у якіх накапілася мноства пытанняў да супрацоўнікаў дзяржаўтаінспекцыі рэспублікі.

У вас ёсць магчымасць іх задаць. На тэлефонныя званкі і пісьмы чытачоў газеты праз супрацоўнікаў рэдакцыі ў бліжэйшы час адкажа начальнік ДАІ Рэспублікі Беларусь **палкоўнік міліцыі Алег Аляксеевіч ЧУДНІКАЎ**.

Звоніце нам па тэлефонах: (8-017) 268-29-68, 268-27-81, 268-29-19 з 9.00 да 18.00 (можна ўжо сёння), ці неадкладна задавайце пытанні пісьмова па адрасу: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда» з паметкай **«Для начальніка ДАІ РБ»**.

СЯМЁН ШАРЭЦКІ ПАВІНШАВАЎ У ВІЦЕБСКУ УЛАДЗІМІРА КУЛАКОВА

З кароткачасовым візітам у Віцебску пабываў кіраўнік беларускага парламента Сямён Шарэцкі.

Ён уручыў Ганаровую грамату Прэзідыума Вярхоўнага Савета старшыні Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў Уладзіміру Кулакову, якому споўнілася 60 гадоў. Юбіляр удастоены ўзнагароды за вялікі ўклад у сацыяльна-эканамічнае развіццё краіны, удасканаленне работы органаў дзяржаўнага кіравання, а таксама за актыўны ўдзел у грамадскім жыцці. Дарэчы, Уладзімір Кулакоў вось ужо 12 гадоў узначальвае аблсавет.

Вольга СІДАРОВІЧ, БЕЛТА.

Край азёр і туманаў — Браслаўшчына.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

У ЗДАРОВЫМ ЦЕЛЕ — ЗДАРОВЫ ДУХ. А ЯКІ ДУХ У ЦЕЛЕ БЕЛАРУСА?

З форуму спартыўнай грамадскасці нашай краіны

Ад падобнага роду мерапрыемстваў мы нібыта ўжо і адвыклі. З'езды, актывы, не кажучы пра форумы — яны, як правіла, праводзіліся з нагоды нейкіх юбілеяў, дат, прымяркоўваліся для вырашэння самых што ні ёсць надзённых, кардынальных праблем і задач. Прычым, у недалёкім яшчэ мінулым кожнае з такіх мерапрыемстваў калі не перад пачаткам ці ў ходзе яго, дык літаральна назаўтра атрымлівала ярлык «эпахальнага», «гістарычнага», «выдатнай падзеі» і г. д. Але ці то час змяніўся, ці то мы ўсе сталі іншымі...

Форум спартыўнай грамадскасці Беларусі, які адбыўся ўчора ў Мінску, таксама меў на мэце прыцягнуць да сябе ўвагу літаральна ўсёй нашай рэспублікі. Сапраўды, што можа быць больш каштоўнага ў чалавека, калі не яго здароўе?! Умацаваць жа яго, загартаваць можа і павінен толькі адзін сродак — фізічная культура, спорт, турызм.

На якім яны ўзроўні ў нашай дзяржаве? Што і як трэба зрабіць, каб пазіцыі вялікага спорту Рэспублікі Беларусь у свеце не толькі захаваць, а і прымножыць? Ці ёсць у нашай краіны шанц стаць турыстычнай Меккай ці Венецыяй? Як «утрымаць» дома лепшых айчынных спартсменаў і трэнераў, якія апошнім часам сапраўдным патокам «паплылі» на Захад і Усход і з поспехам выступаюць за лепшыя замежныя клубы і каманды?..

Пытанні, пытанні, пытанні... Тон у пошуку адказаў на іх задаў на форуме міністр спорту і турызму Рэспублікі Беларусь Уладзімір Рыжанкоў.

За апошнія гады фізічная культура сярод нашага насельніцтва страціла ранейшую павагу і папулярнасць. І не без падстаў. Ці да думак і памкненняў чалавеку, нават самаму аптымістычнаму і апантанаму, аб наведванні стадыёна, плавальнага басейна ці гульнявай пляцоўкі, калі куды больш даюць галаўнога болю іншага кшталту праблемы: як зарабіць грошы, каб апрануць і накарміць сям'ю, як не застацца заўтра наогул без работы... Апусценню спартыўных баз і аб'ектаў «паспрыялі» і іншыя фактары: неймаверны рост цэнаў на паслугі, адсутнасць належнай спартыўнай формы і інвентару, скарачэнне колькасці інструктараў-метадыстаў... І як вынік, імкліва пачало пагаршацца здароўе і самаадчуванне нашай нацыі, асабліва — падрастаючага і маладога пакалення.

Сёння:

43 працэнты дзяцей пакутуюць ад хранічных захворванняў;

у спартыўных секцыях, групах здароўя і агульнафізічнай падрыхтоўкі займаюцца ўсяго 8,8 працэнта школьнікаў, 13,5 працэнта навучэнцаў ПТВ, 18,9 — студэнтаў;

кожны чацвёрты прызыўнік не прайшоў медыцынскую камісію і не пайшоў на службу ў армію;

(Заканчэнне на 3-й стар.)

ПАРЛАМЕНЦКІ ДЗЁННІК

ЮРЫЙ МАЛУМАЎ ПАПРАСІЎСЯ Ў АДСТАЎКУ

Адгалоскі падзей, якія мелі месца ў Вярхоўным Савеце на мінулым тыдні, пэўным чынам паўплывалі і на ўчарашнюю работу парламента. Перш чым прыступіць да заканатворчай дзейнасці, дэпутаты азнаёміліся з некаторымі палітычнымі заявамі.

Выступаючы ў «Розным», Аляксандр Капшай выказаў сваю думку наконт «пошуку кампрамісу» паміж Прэзідэнтам і Вярхоўным Саветам. «Сабраўшы ўсімі праўдамі і няпраўдамі 110 подпісаў дэпутатаў, «памочнікі» (дэпутаты фракцыі «Згода». —**Аўт.**) пераканалі Прэзідэнта, што Вярхоўны Савет гатовы перагледзець сваё рашэнне і прызначыць рэферэндум на 7 лістапада. Тое, што здарылася ў гэтай зале на мінулым тыдні, у каторы раз паказала, што, толькі абапіраючыся на Канстытуцыю і законы, а не на парады сваіх «памочнікаў», Прэзідэнт атрымае тут падтрымку», — сказаў А. Капшай. Паводле яго слоў, галасаванне праз кабіны пацвердзіла, што больш як 20 подпісаў пад зваротам да Прэзідэнта былі сабраны шляхам прымусу. Дарэчы, у якасці прыкладу ён прывёў гісторыю са сваім калегам дэпутатам Кіберманам, ад якога даўно патрабуюць падаць у адстаўку з пасады старшыні Барысаўскага райвыканкома. Алена Скрыган звярнулася да сакратарыята сесіі і да Прэзідыума Вярхоўнага Савета з просьбай навесці парадак у зале пасяджэнняў. Яна заявіла, што трэба або абмежаваць кола асоб, якія маюць права ўваходзіць у залу, або вызначыць для іх пэўнае месца. Яе, у прыватнасці, абурыў той факт, што кіраўнікі аблвыканкомаў ці іх намеснікі кантралююць ход галасавання «падсправаздачных» дэпутатаў.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

СВЯТА З ВЕРНІКАМІ РАЗДЗЯЛІЎ ПРЭЗІДЭНТ

«Перакананы, што толькі духоўнасць выратуе грамадства ад маральнай дэградацыі», — сказаў Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка, выступаючы 14 кастрычніка на цырымоніі закладкі капсулы ў падмурак храма-помніка ў гонар Усіх Святых і Нявінна Забітых у Айчыне нашай. Ён узводзіцца ў Мінску на вуліцы Каліноўскага ля каменя, асвячонага ў 1991 годзе патрыярхам Маскоўскім і ўсяе Русі Аляксіем II, і павінен, як задумалі аўтары, стаць грамадскім мемарыялам тым, хто склаў галовы ў баях за Радзіму. Тут будзе сабрана зямля з усіх палёў бітваў і брацкіх магіл, якіх так многа ў Беларусі.

«Мае думкі і пачуцці супадаюць з ідэаламі праваслаўя — ідэаламі дабра і веры, таму я прымаю актыўны ўдзел ва ўзвядзенні гэтага святога дома», — заявіў кіраўнік дзяржавы. Ён выказаў надзею, што гэта месца стане цэнтрам духоўных традыцый, якія складваюцца ў краіне.

Набажэнства з гэтай урачыстай нагоды правеў у катлаване для храмавага фундамента мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі.

«Глыбока сімвалічна, — сказаў затым Уладыка, — што закладка новага храма супала з днём святкавання Праваслаўнай царквой Пакрова Прасвятой Багародзіцы. Хрысціянскі свет верыць, што яе покрыва — гэта мацярынскае заступніцтва за ўсіх людзей».

Храм-помнік будзе ўваходзіць у комплекс Духоўна-адукацыйнага цэнтра Беларускай праваслаўнай царквы, які будуецца тут з блаславення патрыярха Маскоўскага і ўсяе Русі Аляксія II і пад патранажам Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі.

Разам з духавенствам удзел у закладцы капсулы ў падмурак храма Усіх Святых прынялі прэм'ер-міністр Міхаіл Чыгір, дэпутаты Вярхоўнага Савета, члены ўрада.

Валянціна МЕНШЫКАВА, БЕЛТА.

ПОГЛЯД

Дэлегаты Усебеларускага народнага сходу ад Гродзеншчыны лічаць, што рэферэндум павінен быць праведзены 7 лістапада. Аднак ці не з'яўляецца такая заява мядзведжай паслугай Прэзідэнту?

285 (з 650) удзельнікаў Усебеларускага народнага сходу ад Гродна, Гродзенскага, Бераставіцкага, Зэльвенскага, Мастоўскага, Свіслацкага, Ваўкавыскага раёнаў і горада Ваўкавыска сабраліся 14 кастрычніка ў абласным цэнтры. З дакладам перад імі выступіў старшыня аблвыканкома Аляксандр Дубко. Закрануўшы шэраг пытанняў сацыяльна-эканамічнага развіцця, ён даволі рэзка выказаўся аб некаторых дэпутатах Вярхоўнага Савета, выбраных на Гродзеншчыне. Вельмі не падабаецца кіраўніку абласной выканаўчай улады пазіцыя Сямёна Шарэцкага, Мечыслава Гіруця, Сямёна Домаша, Мечаслава Грыба. «Калі народ падтрымае Прэзідэнта на рэферэндуме, мы ўжо ў бліжэйшы час зможам палепшыць справы», — перакананы Аляксандр Дубко.

Затым на трыбуну падняўся старшы выкладчык кафедры ўсеагульнай гісторыі Гродзенскага дзяржуніверсітэта Генадзь Крывашчокі. Яго пазіцыя — «важна, каб выканаўчай уладзе ніхто не перашкаджаў, трэба ўхваліць змяненні, якія прапануе прэзідэнцкая «вертыкаль». Частка дэпутатаў, на думку прамоўцы, «забывае аб тых, хто іх паслаў у парламент», а некаторыя «лабіруюць інтарэсы фінансавай буржуазіі». Гэтыя вывады суправаджаліся працяглымі разважаннямі па розных аспектах гісторыі і сучаснасці, ад чаго, як падалося, некаторыя ўдзельнікі сустрэчы стаміліся. Пачулася рэпліка: «Лекцыю чытае. Мы што, студэнты?»

Наступныя прамоўцы з загадзя падрыхтаванага спіса былі больш лаканічнымі. У прыватнасці, намеснік дырэктара школы з Мастоў Людміла Лукічова, выказаўшы шкадаванне, што парламент не пайшоў на кампраміс з Прэзідэнтам, лічыць, што менавіта Аляксандр Лукашэнка сёння з'яўляецца той асобай, вакол якой маглі б аб'яднацца ўсе грамадскія рухі. «Адзіным палітыкам» з'яўляецца Прэзідэнт і для члена Савета ветэранаў Свіслацкага раёна Яўгена Фёдаравіча Дудніка. Старшыня прафкома Гродзенскай ЦЭЦ-2 Аляксандр Іваноў лічыць, што прапанаваны на рэферэндум праект Канстытуцыі мае патрэбу ў сур'ёзнай дапрацоўцы. А палкоўнік Аляксандр Лабковіч, адзначыўшы вялікую заслугу выканаўчай улады ва ўмацаванні аўтарытэту беларускай арміі і падкрэсліўшы, што вайскоўцы — гэта не нейкая адзіная «маса», якая думае аднольнокава, выказаў меркаванне, што «пытанне падтрымкі Прэзідэнта — гэта пытанне маральнасці».

У гэтай сувязі нельга не задумацца над тым, як жа стасуецца з сапраўднай падтрымкай Прэзідэнта (калі і маральнасць, і закон крочаць побач) зварот дэлегатаў Усебеларускага народнага сходу ад вышэйпамянёных рэгіёнаў Прынёманскага краю. Канкрэтней — тая пазіцыя са звароту, дзе заяўлена аб неабходнасці правядзення рэферэндуму 7 лістапада. Як вядома, Аляксандр Лукашэнка і парламент не дасягнулі згоды па гэтым, далёка не самым прынцыповым пытанні. Дэпутаты, хоць і не ўсе, абвінавачваюць у гэтым Прэзідэнта. У Аляксандра Рыгоравіча — процілеглая пазіцыя. Прыгадваецца і нядаўняя прэс-канферэнцыя ў Гродзенскім аблвыканкоме. Адносна даты правядзення рэферэндуму там прагучала, што «ўсюды фігуруе 24 лістапада», як і вызначыў Вярхоўны Савет. І раптам — зварот з заклікам волевыяўляцца 7 лістапада.

У кулуарах давялося пачуць ад некаторых удзельнікаў Усебеларускага народнага сходу, што, маўляў, яны не бачаць вялікай розніцы, калі галасаваць, гэта пытанне непрынцыповае. Ніякіх аргументаў на карысць менавіта 7 лістапада не прагучала і з трыбуны. Хаця не, адзін «аргумент» усё ж быў. Дырэктар Палаца культуры тэкстыльшчыкаў Канстанцін Алёхін з усмешкай на твары заявіў, што «7 лістапада — дата сімвалічная, бо гэта «пачатак рэвалюцыі»...»

Загадзя складзены тэкст звароту прынялі без абмеркавання. Рукі ў яго падтрымку паднімалі не ўсе, аднак ніхто, калі не памыляюся, не быў супраць і не ўстрымаўся. Ведаючы, што выключным правам прызначэння даты рэферэндуму па закону валодае толькі парламент і што ігнараванне гэтага можа паставіць пад сумненне легітымнасць галасавання.

Міжволі задумваешся: няўжо менавіта так павінны паводзіць сябе сапраўдныя прыхільнікі Прэзідэнта, які, між іншым, выказваўся, што настойвае на правядзенні рэферэндуму 7 лістапада толькі ў тым выпадку, калі гэту дату не зменіць Усебеларускі народны сход, рашэнню якога яму «прыйдзецца падпарадкавацца»?

Застаецца спадзявацца, што на Усебеларускім народным сходзе гэта і іншыя пытанні будуць абмеркаваны ўсё ж больш грунтоўна і прынцыпова, чым на сустрэчы ў Гродне. «Аднак ці рэальна будзе выступіць у сталіцы?» — пацікавіўся адзін з дэлегатаў. Начальнік упраўлення арганізацыйна-кадравай работы Гродзенскага аблвыканкома Марыя Бірукова паведаміла, што жадаючых выступіць вельмі шмат і пакуль «ідзе арыенціроўка па 2-3 чалавекі ад вобласці».

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ЗА КУБКАМ КАВЫ Ў ПРЭМ'ЕР-МІНІСТРА ЖАНЧЫНЫ ГАВАРЫЛІ АБ СВАІХ НАДЗЁННЫХ ПРАБЛЕМАХ

«Калі жанчыны ўсміхаюцца, значыць у нас няма ніякага крызісу», — такімі словамі прэм'ер-міністр Міхаіл Чыгір пачаў 14 кастрычніка сустрэчу, прымеркаваную да Дня маці. У гэты дзень у гасцях у кіраўніка беларускага ўрада пабывалі мнагадзетныя малазабяспечаныя маці, актывісткі жаночага руху з усіх рэгіёнаў нашай рэспублікі.

Аднак нягледзячы на ўрачыстую прычыну, прэм'ер-міністр папрасіў прысутных адкрыта расказаць аб сваіх злабадзённых праблемах, каб паспрабаваць вырашыць іх на ўзроўні кіраўніцтва рэспублікі. Бо не сакрэт, што сёння ў самым складаным матэрыяльным становішчы аказаліся менавіта мнагадзетныя сем'і. Як сказала адна з удзельніц сустрэчы — маці шасцярых дзяцей — толькі на хлеб яе сям'я штодзённа траціць каля 25 тысяч рублёў. Таму важкай дапамогай для такіх сем'яў стала б 50-працэнтная скідка пры аплаце камунальных паслуг, аб якой папрасілі прэм'ер-міністра ўдзельніцы сустрэчы. Паабяцаў кіраўнік урада разгледзець і пытанне аб падатковых ільготах для мнагадзетных маці, якія працуюць дома.

Хоць у гэты дзень віншавалі маці, не забыліся ўдзельніцы сустрэчы і аб сваіх мужах — тых, на кім ляжыць асноўны груз матэрыяльнага забеспячэння сем'яў. Бо ў выпадку скарачэння на прадпрыемстве бацькі мнагадзетнага сямейства яго дзеці застаюцца літаральна без сродкаў да існавання. Тут ёсць над чым задумацца ўраду — сацыяльна абараніць не толькі маці, але і мнагадзетнага бацьку.

Удзельніцы сустрэчы ў гутарцы з Міхаілам Чыгірам закранаілі таксама жыллёвую праблему, якая для многіх — проста катастрафічная. Гучалі і іншыя вострыя пытанні. Разам з тым жанчыны былі аднадушныя ў тым, што адзін чалавек, нават надзелены самай высокай уладай, не зможа вырашыць іх праблемы без дапамогі прадстаўніц прыгожага полу. Як сказала адна з удзельніц сустрэчы, «мы павінны не толькі прасіць, але і ўзяць большую частку клопатаў на сябе, бо гэта перш за ўсё нашы дзеці».

Нягледзячы на існуючыя праблемы, жанчыны падзякавалі кіраўніцтву рэспублікі за праяўляемыя клопаты, у прыватнасці за павышэнне дапамог сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей. Стане важкай падмогай для ўдзельніц сустрэчы і падарунак ад прэм'ер-міністра: кожнай з жанчын было ўручана па мільёну рублёў.

Эдуард ПІВАВАР, БЕЛТА.

ПРАЦЯГ СКАНДАЛУ

УПЛЫВОВАГА ДЫРЭКТАРА САЎГАСА ЧАКАЕ ЛАВА ПАДСУДНЫХ

Былая партыйна-гаспадарчая наменклатура, паспяхова перажыўшы «трыумфальнае шэсце дэмакратыі» і нават «крыжовы паход» супраць карупцыі, па-ранейшаму застаецца непатапляльнай. Ні адзін з вядомых высокапастаўленых кампартыйных ці савецкіх чыноўнікаў, якія фігуравалі ў шматлікіх антыкарупцыйных дакладах і нават крымінальных справах, да гэтага часу так і не трапіў на лаву падсудных. Складваецца ўражанне, што «старыя наменклатурныя сувязі» і цяпер здольны засцерагчы членаў свайго «клана» ад суда.

Паказальнай у гэтым плане можа стаць справа былога дырэктара саўгаса «Заслаўскі» Мінскага раёна, былога старшыні Валожынскага райвыканкома, колішняга супрацоўніка Мінскага абкома КПБ Анатоля Зязеткі, якому 15 жніўня мінулага года было прад'яўлена абвінавачанне ў крадзяжы дзяржаўнай маёмасці ў асабліва буйных памерах.

Пра Анатоля Міхайлавіча «Звязда» ўжо неаднаразова пісала, падрабязна расказваючы аб яго спосабах будаўніцтва шыкоўнага катэджа, а таксама аб яго спробе падчас выбараў у Вярхоўны Савет 13 склікання «задобрыць» выбаршчыкаў за кошт узначальваемага ім саўгаса.

Следства па справе Зязеткі цягнулася больш года, натыкаючыся на розныя перашкоды.

І вось 14 кастрычніка гэтага года следчы па асабліва важных справах следчага ўпраўлення МУС краіны Віктар Лабынка накіраваў у Пракуратуру Беларусі для зацвярджэння абвінаваўчае заключэнне па справе былога дырэктара саўгаса. Згодна з гэтым дакументам, Анатоль Зязетка абвінавачваецца ў крадзяжы маёмасці ў асабліва буйных памерах (з улікам індэксацыі на лістапад 1995 года сума ўкрадзенага складае прыкладна 600 мільёнаў рублёў).

Апроч таго Анатоль Зязетка абвінавачваецца ва ўчыненні шэрага іншых злачынстваў: у хабарніцтве, выманьванні крэдытаў, службовым падлогу. Усяго ў заключэнні следства значыцца 27 (!) пунктаў абвінавачання.

Адметна, што сведкамі па справе Зязеткі следчым заяўлены дзеці вядомых на Беларусі людзей: сын былога сакратара ЦК КПБ Камая і нашчадак экс-кіраўніка спраў Савета Міністраў Каўко. Магчыма, у якасці сведкі ў суд будзе выкліканы таксама небезвядомы былы дзяржсакратар урада Кебіча Генадзь Данілаў.

Зрэшты, ці адбудзецца працэс над Анатолем Зязеткам на гэты раз?

Пытанне зусім не рытарычнае. Першая спроба «запрасіць» Антоля Зязетку на лаву падсудных была зроблена следствам яшчэ ў ліпені гэтага года. Аднак народны суд Мінскага раёна і Заслаўя вярнуў гэтую справу на дадатковае расследаванне. Хоць, як заявіў следчы па асабліва важных справах следчага ўпраўлення МУС Віктар Лабынка, прэтэнзіі нарсуда былі, скажам так, з разраду юрыдычнай казуістыкі. Суд, вядома ж, лічыць інакш. Хто з гэтых бакоў мае рацыю, дакладна вызначыць цяжка.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

УЛАДЗІМІР РУСАКЕВІЧ — ДЭЛЕГАТ СХОДУ

Педагагічны калектыў Агарэвіцкай сярэдняй школы Ганцавіцкага раёна выбраў віцэ-прэм'ера Уладзіміра Русакевіча дэлегатам Усебеларускага народнага сходу. Як паведаміла прэс-служба Кабінета Міністраў, 12 кастрычніка адбылася яго сустрэча з настаўнікамі школы. На ёй абмеркаваны стан і перспектывы развіцця сацыяльнай сферы, дзяржаўнага будаўніцтва ў краіне.

Уладзімір Русакевіч наведаў раённую бальніцу, якая ўзводзіцца, камбінат для сушкі агародніны. На сустрэчах у працоўных калектывах іх удзельнікі выказалі адабрэнне дзеянням Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі па стабілізацыі эканомікі, павышэнню жыццёвага ўзроўню насельніцтва. Актыўна падтрымана і ініцыятыва кіраўніка дзяржавы аб правядзенні 7 лістапада рэспубліканскага рэферэндуму.

БЕЛТА.

РОЗГАЛАС

«Гарачыя» тэлефоны «Звязды» 268-29-72 і 268-27-51

ДЗІЦЯ ЗАРАЗ НЕПАМЕРНАЯ РАСКОША?

Пасля размовы з нашай чытачкай Шалабодавай з Магілёўскага раёна мы зрабілі выснову: «заводзіць» дзіця зараз — значыць апускацца адразу на прыступку ніжэй на грамадскай сацыяльнай лесвіцы...

Так лічаць людзі, якія ўжо прайшлі шлях выхавання ўласнага сына альбо дачкі. Гісторыя выхавання нагадвае назву знакамітага рамана Аляксея Талстога «Блуканне па пакутах...»

Ну, па-першае, вядома, сучасныя радзільныя дамы. Як расказала нам маладая маці сп. Шалабодава, туды патрэбна несці літаральна ўсё (ну за выключэннем, напэўна, ложка) — лекі, самыя неабходныя рэчы, пялёнкі і г. д. Гэты спіс вельмі вялікі і зойме, напэўна, пры дэталёвым пералічэнні большую частку газетнага аб'ёму...

Пасля «блуканняў» у радзільным доме, калі вы ўсё ж здолееце адтуль выйсці (з расстроенымі нервамі, са слязьмі пасля спрэчак з урачамі. Што, праўда, нічога не варта ў параўнанні з родным камячком, што лагодна пацмоквае ў калысцы), адразу ўзнікае ўвесь спектр праблем. Пялёнкі, паўзункі, дзіцячае харчаванне, вечнае недасыпанне...

Гэтыя турботы ў рэшце рэшт прыемныя, калі б яны былі забяспечаны грашыма. Сям'я Шалабодавых балансуе зараз на празрыстай мяжы выжывання. Літаральна выжывання. Амаль тры месяцы жылі на дзяржаўную дапамогу па дагляду за дзіцем, якая складае... крыху больш чым 150 тысяч. Трое чалавек павінны былі харчавацца, плаціць за кватэру, купляць неабходныя рэчы (тыя ж пялёнкі). Цяжка ўявіць такое становішча.

«Вялікім шчасцем было, калі мужу, нарэшце, далі ў калгасе заробак (450 тысяч)», — дзялілася з намі чытачка.

Выходзіць, насельніцтва рэспублікі ў маладым узросце стаіць зараз перад дылемай: працягваць свой род ці не. Апошнія дэмаграфічныя даследаванні паказваюць, што большасць выбірае, дарэчы, апошняе...

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

БАРАЦЬБА З П'ЯНСТВАМ: ДРУГІ КРУГ?

Антыалкагольная кампанія, што разгарнулася ў сярэдзіне 80-х, яшчэ не сцёрлася з нашай памяці. Але, відаць, далёка не кожны ведае, што сёння ў краіне п'янству зноў аб'яўлены бой!

Вярнулася нават ранейшая тэрміналогія. Так, у сталіцы на базе Мінгарвыканкома створана гарадская камісія па барацьбе з п'янствам. І ў яе бліжэйшых планах на гэты год — шэраг мерапрыемстваў, такіх, напрыклад, як праверка аўтатранспартных арганізацый, што дапусцілі найбольшую колькасць парушэнняў антыалкагольнага заканадаўства, або праверка прадпрыемстваў усіх формаў уласнасці, што рэалізуюць спіртныя напоі ў начны час. Акрамя таго, сумесны «ўдар» з мэтай вызначэння якасці рэалізуемых спіртных напояў (у прыватнасці, ацэнкі захавання правілаў складзіравання і захоўвання тавару) абрушыцца на гандлёвыя прадпрыемствы Мінска з боку спецыялістаў гарадскіх санэпідслужбаў і прадстаўнікоў УУС Мінгарвыканкома.

А сітуацыя ў сталіцы склалася сёння трывожная. За 8 месяцаў гэтага года ў выніку правядзення рэйдавых і прафілактычных мерапрыемстваў было выяўлена 650 фактаў парушэнняў гандлю спіртнымі напоямі; за парушэнне антыалкагольнага заканадаўства прыцягнута да адказнасці 91.209 грамадзян. За знаходжанне на рабочым месцы ў нецвярозым стане да адміністрацыйнай адказнасці прыцягнута 5750 чалавек, г. зн. на 12 працэнтаў больш, чым за адпаведны перыяд мінулага года.

Расце таксама і колькасць вадзіцеляў аўтатранспарту, якія садзяцца за руль у стане алкагольнага ап'янення: 4605 такіх «гаротнікаў» было затрымана са студзеня па жнівень супрацоўнікамі ДАІ.

І яшчэ адна сумная лічба: 30 тысяч хранічных алкаголікаў на сённяшні дзень стаяць на ўліку ў наркалагічных дыспансерах горада.

Надзея НІКАЛАЕВА.

П'ЯНАГА ВАДЗІЦЕЛЯ СПЫНІЛА ТОЛЬКІ ЗБРОЯ

Першая гадзіна новага дня, 9 кастрычніка была азмрочана ў Гродне пісталетнымі стрэламі. Сваю табельную зброю былі вымушаны прымяніць работнікі асобнага батальёна дарожна-патрульнай службы абласной дзяржаўтаінспекцыі.

Пагоня за аўтамабілем «Фольксваген—Пасат» белага колеру, якая рухалася на вялікай скорасці, віляючы ад аднаго бардзюра да другога, пачалася на вуліцы Вясенняй. Затым былі вуліцы Каліноўскага, Іўліева, Сухамбаева, Горкага, зноў Каліноўскага. 16 папераджальных стрэлаў у паветра так і не прымусілі вадзіцеля адумацца. І толькі тры прастрэленыя колы зрабілі далейшую язду немагчымай.

Гаспадар іншамаркі Віталь Г., 1949 года нараджэння, быў моцна п'яны. Добраахвотна выйсці з салона ён адмовіўся. Давялося супрацоўнікам ДАІ прымяняць сілу і наручнікі. Што ж далей? Крымінальнай адказнасці за тое, што ўчыніў Віталь Г., нашымі законамі не прадугледжана. Максімальнае пакаранне для яго — дык гэта пазбаўленне вадзіцельскіх правоў на тры гады. Зусім не смяротна, здараюцца ў жыцці і значна больш сур'ёзныя няшчасці.

Дарэчы, толькі за верасень на Гродзеншчыне зарэгістравана 80 дарожна-транспартных здарэнняў. 91 чалавек паранены, 13 — загінулі. 19 здарэнняў адбылося па віне п'яных вадзіцеляў.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

АВАРЫЯ

ДЫЗПАЛІВА ВЫЛІЛАСЯ Ў БАЛОТА

У суботу, 12 кастрычніка, служба эксплуатацыі Мазырскага ўпраўлення магістральных нафтапрадуктаводаў выявіла аварыю на прадуктаводзе ў Шклоўскім раёне, па якому з Расіі ў Латвію перапраўляецца дызельнае паліва. Як паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў Міністэрстве прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, паводле папярэдніх ацэнак, прычынай аварыі магло быць раскраданне паліва.

Так гэта ці не, але прыродзе нанесены істотны ўрон: дызпаліва трапіла ў нізіну — у забалочанае месца і меліярацыйны канал. Па запэўніванню спецыялістаў Мінпрыроды, прыняты ўсе меры па лакалізацыі ачага забруджвання, і нафтапрадукты не трапяць у Днепр. На месцы аварыі працуе спецыяльная камісія, арганізаваны кантроль за станам водных аб'ектаў, якія знаходзяцца недалёка.

Таццяна СМІРНОВА, БЕЛТА.

«ЗГУБІЎСЯ» ТРАКТАР...

Ці можна згубіць іголку? Вельмі проста... А трактар? Уяўляецца з цяжкасцю. А вось на мінскім авіярамонтным заводзе гэта аказалася магчымым. Супрацоўнікамі Мінскага АУС на транспарце ў ходзе аператыўна-вышуковых мерапрыемстваў тут быў устаноўлены факт недастачы трактара «Т-25», які лічыцца на балансе прадпрыемства. Хто і калі прырабіў трактару «ногі», яшчэ прыйдзецца разабрацца.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ФАЛЬШЫВАМАНЕТЧЫКІ ПЕРАЖЫВАЮЦЬ КРЫЗІС «ЖАНРУ»

Добрая вестка з фронту барацьбы са злачыннасцю. Фальшываманетчыкі, якія за апошнія пяць гадоў актыўна наваднялі нашу краіну падробленымі грашовымі знакамі, сёлета панеслі цяжкія страты і вымушаны зменшыць аб'ёмы сваёй злачыннай «вытворчасці».

У гэтым, безумоўна, найвялікшая заслуга праваахоўных органаў. У прыватнасці, упраўлення па барацьбе з эканамічнай злачыннасцю (УБЭЗ) Міністэрства ўнутраных спраў Беларусі.

Толькі за 9 месяцаў сёлетняга года супрацоўнікамі УБЭЗ раскрыта 158 фальшываманетных злачынстваў, што на 64 больш, чым за аналагічны перыяд года мінулага. Выяўлена 27 злачынных груп, якія займаліся падробкай і распаўсюджваннем фальшывых грашовых знакаў. Для параўнання: за ўвесь мінулы год было раскрыта 17 такіх злачынных груп. Не дзіва, што і размах фальшываманетніцтва істотна зменшыўся. За 9 месяцаў гэтага года зарэгістравана 1526 злачынстваў, звязаных з падробкай і збытам несапраўдных грошай, што на 68 менш, чым за такі ж перыяд 1995-га.

І ўсё ж праблема фальшываманетніцтва на Беларусі, нягледзячы на дасягнутыя праваахоўнымі органамі поспехі ў барацьбе з гэтым відам, застаецца вельмі актуальнай.

Таму карэспандэнт «Звязды» сустрэўся з намеснікам начальніка аддзела УБЭЗ **Валерыем ГОЎЗІЧАМ** і папрасіў больш падрабязна прааналізаваць сітуацыю з вырабам і збытам фальшывых грошай на тэрыторыі Беларусі.

— Валерый Георгіевіч, наколькі мне вядома, раней беларускія фальшываманетчыкі аддавалі перавагу амерыканскаму долару. Ці змяніліся іх сімпатыі цяпер? Можа ўзрос «аўтарытэт» нашай нацыянальнай валюты?

— Не. Сёлета намі канфіскавана толькі 26 фальшывых разліковых білетаў Нацыянальнага банка Беларусі. У асноўным гэта купюры вартасцю 20 тысяч рублёў, падробленыя з дапамогай каляровага ксеракса.

А найбольшай папулярнасцю, як і раней, карыстаецца вечна зялёны долар. Дакладней, купюры вартасцю 100 долараў. За 9 месяцаў гэтага года намі выяўлена 1844 фальшывыя купюры амерыканскіх долараў.

На другім месцы гэтага своеасаблівага «рэйтынгу» знаходзіцца расійскі рубель. Сёлета намі канфіскаваны 1394 купюры банка Расіі. Вось самы свежы прыклад. 4 кастрычніка гэтага года ў Мінску на Камароўскім рынку намі затрыманы жыхарка беларускай сталіцы і грамадзянін Літвы. Яны спрабавалі збыць фальшывыя расійскія рублі. У фальшываманетчыкаў канфіскавана 998 пяцідзесяцітысячных купюр банка Расіі. Усе фальшыўкі, па заключэнню экспертызы, падроблены спосабам плоскага афсетнага друку і вонкава амаль не адрозніваюцца ад сапраўдных.

І амерыканскія долары, і расійскія рублі, якія падрабляюць фальшываманетчыкі, апошнім часам маюць даволі высокую якасць і іх вельмі цяжка адрозніць ад сапраўдных грошай. Фактаў частковай падробкі, калі, напрыклад, злачынцы прыклейваюць да пяцідоларавай купюры нуль, зараз вельмі мала. Пры сучасным развіцці капіравальнай тэхнікі фальшываманетчыкі імкнуцца друкаваць грошы.

— І дзе ж знаходзяцца гэтыя «друкарні»?

— Па нашых звестках, існуюць тры каналы паступлення фальшывых грошай на Беларусь: з Польшы, Прыбалтыкі і Каўказа.

У нас у Беларусі дзейнічаюць у асноўным не «вытворцы» фальшывых грошай, а перакупшчыкі, збытчыкі і кур'еры, якія імкнуцца наладзіць транзітныя пастаўкі падробленых купюр у іншыя краіны, найчасцей у Расію.

Так што мы змагаемся ўжо з вынікам працы цэлай сістэмы фальшываманетчыкаў. А ліквідаваць увесь гэты сіндыкат, на жаль, не маем магчымасці. Тут патрэбна больш цеснае ўзаемадзеянне з калегамі з суседніх дзяржаў.

— Вы хочаце сказаць, што, напрыклад, праваахоўныя органы Літвы ці Польшчы не вельмі зацікаўлены ў ліквідацыі «фальшываманетных двароў», якія, па вашых звестках, дзейнічаюць на тэрыторыі гэтых дзяржаў?

— Наўрад ці знойдзецца у свеце паліцыя, якая б спрыяла фальшываманетчыкам. Нават калі злачынцы падрабляюць грошы іншых дзяржаў, яны наносяць шкоду і сваім суграмадзянам. Напрыклад, падробленыя долары, нямецкія маркі ці іншыя стабільныя валюты збываюцца амаль ва ўсіх краінах свету.

Я ж проста меў на ўвазе адсутнасць цесных кантактаў пры раскрыцці фальшываманетных злачынстваў. А ў тым, што фальшываманетніцтва — зло, спадзяюся, не трэба пераконваць нікога з замежных калег.

— І ўсё ж праваахоўныя органы Беларусі апошнім часам дасягнулі значных поспехаў у барацьбе з фальшываманетчыкамі. Ці азначае гэта, што і надалей колькасць такіх злачынстваў будзе істотна змяншацца?

— Не хацелася б сурочыць, але, мяркую, у бліжэйшы час адбудзецца спад фальшываманетніцтва.

Па-першае, сітуацыя намі ўзята пад пільны кантроль. Без сціпласці заўважу, што мы навучыліся змагацца з гэтым відам злачынства.

Па-другое, больш дасведчанымі і пільнымі сталі самі нашы грамадзяне. Калі раней мала хто ведаў, як адрозніць, напрыклад, фальшывую доларавую купюру ад сапраўднай, то зараз большасць нашых суайчыннікаў проста так не падманеш. Навучыліся. На сваім і чужым горкім вопыце.

Праўда, і цяпер не лішнім будзе нагадаць некаторыя меры перасцярогі. Сутнасць іх заключаецца ў тым, што трэба імкнуцца ажыццяўляць розныя аперацыі з валютай у банкаўскіх установах.

А калі ўжо вымушаны пайсці на кантакт з «мяняламі» з «чорнага рынку» ці прадаяце якую-небудзь дарагую рэч, будзьце вельмі пільнымі, паважаныя суграмадзяне!

Мікола ДЗЯБЁЛА.

СІТУАЦЫЯ

ТЭРМІН ПРАЙШОЎ. ЯКІ ВЫНІК?

10 кастрычніка быў апошні тэрмін, да якога прыватныя прадпрымальнікі павінны былі заплаціць новаўведзены фіксаваны падатак. Як ужо пісала наша газета, пастанова аб новым падатку выклікала бурную рэакцыю сярод камерсантаў рэспублікі, якая вылілася ў правядзенне шырокамаштабных забастовак. Баставалі рынкі сталіцы і ўсіх абласных цэнтраў рэспублікі. Правядзенне забастовак прадэманстравала арганізаванасць і згуртаванасць камерсантаў, а той факт, што быў створаны прафсаюз прыватных прадпрымальнікаў, паказвае іх рашучасць паслядоўна змагацца за свае правы.

Спачатку гэтую нездаволенасць выклікаў памер падатку — 1 млн. 300 тысяч рублёў штомесячна. Шляхам правядзення арганізаванай у Мінску 22 жніўня забастоўкі ўдалося прыпыніць уступленне ў сілу новага ўказа да 1 кастрычніка. Потым пачаў дзейнічаць створаны на сталічным стадыёне «Дынама» прафсаюз прыватных прадпрымальнікаў. Вынікам намаганняў гэтага прафсаюза з'явілася чарговая забастоўка, праведзеная 26 верасня ўжо не толькі ў Мінску, але і ў іншых абласных гарадах. І трэба прызнаць, што такое актыўнае і салідарнае супраціўленне «чаўнакоў» усёй рэспублікі не прайшло бясследна. Памер фіксаванага падатку быў зменшаны ў два з паловай разы. Цяпер тыя камерсанты, што гандлююць на рэчавых рынках, павінны заплаціць штомесячна падатак у суме 500 тысяч рублёў. Так званыя «скурнікі» плацяць 800 тысяч рублёў замест першапачатковых 1,5 млн. «Мяснікі» на харчовых рынках замест 1,3 млн. плацяць 400 тысяч рублёў. Як бачыце, істотная розніца. І, як вынік, рэзкая змена адносінаў да пастановы аб увядзенні фіксаваных ставак. Наколькі нам вядома, практычна ўсе прыватныя прадпрымальнікі заплацілі ў казну патрэбную суму.

Але хвалі, падобныя на ўзнятыя кінутым у ваду каменем, не ўляглісія. Створаны пры стадыёне «Дынама» аб'яднаны камітэт прафсаюза прыватных прадпрымальнікаў г. Мінска і Мінскай вобласці настойліва працягвае пачатую справу аб абароне правоў камерсантаў. Старшыня камітэта Кацярына Навумовіч паведаміла нам, што іх камітэт дабіўся, у прыватнасці, дыферэнцыяцыі падатку ў залежнасці ад колькасці рабочых дзён. Іншымі словамі, тыя камерсанты, якія працуюць толькі па выхадных днях, будуць плаціць падатак крыху меншы, чым іх штодзённа працуючыя калегі. Таксама цяпер пры няўплаце падатку прадаўца не змогуць пазбавіць месца, што прадугледжвалася пачатковым варыянтам пастановы.

Наступным крокам прафсаюза з'явілася напісанне калектыўнага пісьма на імя прэм'ер-міністра М. Чыгіра з просьбай адмяніць адрыўныя талоны. Ужо вядома, што на гэтым пісьме М. Чыгір пакінуў станоўчую рэзалюцыю і накіраваў яго Прэзідэнту. Разам з тым рухаецца сумесная работа з Вярхоўным Саветам над законам аб спрошчаным падаткаабкладанні. Сутнасць закона — пакупка прыватным прадпрымальнікам патэнта на дазвол гэтага віду дзейнасці, што аўтаматычна здымае груваздкую сістэму адрыўных талонаў, і максімальнае спрашчэнне бухгалтарскага ўліку.

К. Навумовіч паведаміла таксама, што прафсаюз мае на мэце акрамя правазнаўчай дзейнасці прывядзенне дабрачынных акцый. Па яе словах, хочацца нарэшце развеяць у нашага народа ўяўленне аб камерсантах як аб ірвачах і хапугах. Усе мы грамадзяне адной дзяржавы з аднолькавымі жаданнямі і мэтамі.

Што там будзе далей — пакажа час. Пакуль жа адназначна можна сказаць, што прадпрымальнікам пацвердзілі, што яны нездарма называюцца менавіта так і што патрачаныя намаганні не прапалі марна. Значнае зніжэнне фіксаванага падатку і з'яўленне на грамадскай сцэне іх граматнага і «зубастага» прафсаюза пацвярджае гэтую выснову.

Сяргей КУЛАКОЎ.

ГАСЦЁЎНЯ АСТАПА БЕНДЭРА

НЕСТАНДАРТНЫЯ МЕТАДЫ БІЗНЕСУ І ЭКАНАМІЧНАЕ МАХЛЯРСТВА

(ВЫТРЫМКІ З КНІГІ)

ПРАДАВЕЦ ЁСЦЬ, А ПАКУПНІК ЗНІКАЕ

Да пасрэдніка звяртаецца малавядомая фірма з просьбай дапамагчы купіць пэўны тавар. Прычым купіць тавар фірма згодна па высокай цане. «Зусім выпадкова» праз некалькі дзён да пасрэдніка звяртаецца кліент, які можа прадаць запрошваемы тавар, але вельмі нятанна. Пры гэтым ён патрабуе залог і ўплаты значнай няўстойкі ў выпадку адмовы ад атрымання тавару.

Пасрэднік папярэдне бяжыць да пакупніка, заключае з ім дагавор з такім жа памерам няўстойкі (але без залогу), а затым падпісвае кантракт з пастаўшчыком і прадастаўляе залог.

Калі пасрэднік прывозіць тавар пакупніку, то фірма-пакупнік аказваецца «пустышкай» без статутнага фонду і з ліпавай пячаткай, а яе офіс арандаваны на падстаўных асоб. Пасрэднік застаецца з таварам, купленым па вялікай цане, і нясе непазбежныя страты, у той час як прадавец і «пакупнік» дзеляць атрыманы даход.

МАСІРАВАНАЕ ЗАКЛЮЧЭННЕ ДАГАВОРАЎ НА ПАСТАЎКУ ТАВАРАЎ З АБМЕЖАВАНЫМ ПОПЫТАМ

Аптовай фірме канфідэнцыяльна прапануецца партыя тавару, які карыстаецца абмежаваным попытам. Спецыялісты гэтай фірмы высвятляюць, што хоць попыт і абмежаваны, але ён ёсць. Таму цэны на тавар высокія і абяцаюць вялікі прыбытак. У выніку падпісваецца кантракт на пастаўку і пералічваецца аванс. У кантракце асобна агаворваецца яго канфідэнцыяльнасць і вялікі памер няўстойкі ў выпадку адмовы ад пастаўляемага тавару.

Такая работа праводзіцца і з іншымі аптовымі пастаўшчыкамі. Яны таксама вывучаюць рынак і пераконваюцца, што хоць тавар не масавага спажывання, але на рынку ён адсутнічае і на ім можна добра зарабіць. Яны таксама заключаюць канфідэнцыяльныя дагаворы з агаворваемай вялікай няўстойкай.

Далей магчымы тры асноўныя варыянты.

Першы варыянт. Усе аптовыя пакупнікі выкідваюць свой тавар на рынак, які, г. зн. рынак, адразу затаварваецца, і цэны рэзка падаюць. Прадавец зарабляе за кошт забеспячэння канфідэнцыяльнасці. Мала таго, у выпадку калі прадавец з'яўляецца манапалістам у пастаўцы тавару, то на першым этапе ён мог і сам арганізаваць дэфіцыт тавару, а такім чынам, і высокія цэны на яго.

Другі варыянт. Яшчэ да пастаўкі тавару арганізуецца ўцечка інфармацыі аб вялікай колькасці кантрактаў на пастаўку ўказанага тавару. Аптовыя пакупнікі пачынаюць загадзя мітусіцца для таго, каб не аказацца ў вялікіх стратах. Адмовіцца ад пастаўкі нельга, таму што ў гэтым выпадку разарыць вялікі памер няўстойкі.

У гэты момант з'яўляецца добры спадар, які згодны купіць тавар па цане, стратнай для аптовага пакупніка, але тым не менш больш прымальнай у параўнанні з выплатай няўстойкі. Здзелка заключаецца, і аптовы пакупнік выратоўвае асноўную частку сваіх грошай, а пастаўшчык зарабляе па наступнай схеме:

У схеме адсутнічае тавар. Пры граматным правядзенні аперацыі ён і патрэбны ў адным экземпляры, які дэманструецца ўсім патэнцыяльным аптовым пакупнікам.

Трэці варыянт. Попыт на тавар арганізоўваецца штучна. Для гэтага пастаўшчык тавару дамаўляецца з некалькімі не вельмі прыстойнымі фірмамі аб тым, што яны за камісійнае ўзнагароджанне пачнуць даваць рэкламу аб сваёй крайне вострай патрэбнасці менавіта ў абсталяванні, якое прадае пастаўшчык-махляр. У выніку ствараецца ўражанне, што гэта абсталяванне карыстаецца попытам. І абавязкова знойдзецца некалькі наіўных аптовых пакупнікоў, якія заключаць кантракты на пастаўку абсталявання яшчэ да таго, як будзе заключаны кантракт на яго продаж.

МАХЛЯРСТВА З ПЕРАДАЧАЙ ТАВАРУ НА КАНСІГНАЦЫЮ

а) Фірма-махляр перадае слабаліквідны тавар для рэалізацыі на ўмовах кансігнацыі іншаму прадпрыемству або прыватнаму прадпрымальніку. Агаворваецца канкрэтны тэрмін, на які тавар перадаецца для продажу. У дагавор таксама ўводзіцца пункт прыкладна такога зместу: «За невяртанне тавару або яго кошту пасля заканчэння тэрміну кансігнацыі або невяртанне кошту страчанага ці пашкоджанага тавару ў трохдзённы тэрмін камісіянер (г. зн. пакупнік тавару на кансігнацыю. — А. Л.) дадаткова плаціць няўстойку ў памеры 10 працэнтаў кошту нявернутага тавару за кожны дзень пратэрміноўкі».

Пасля падпісання такога дагавора і перадачы тавару на кансігнацыю камітэнт знікае. Калі тавар камісіянерам не прададзены, то да моманту заканчэння дзеяння дагавора камітэнта-махляра практычна немагчыма знайсці. Ён з'яўляецца зноў толькі праз дватры месяцы пасля заканчэння тэрміну кансігнацыі з патрабаваннем вярнуць тавар і заплаціць няўстойку ў адпаведнасці з вышэй выкладзеным пунктам дагавора. Такая няўстойка можа дасягаць дзесяціразовага кошту тавару.

Таму камісіянерам, якія падпісалі дагавор на апісаных вышэй умовах, мэтазгодна любымі спосабамі рэалізоўваць тавар у агавораныя дагаворам тэрміны. Калі гэтага зрабіць не ўдалося, неабходна прымаць усе меры да своечасовага вяртання тавару. У крайнім выпадку, каб пазбегнуць галаўнога болю ад разбору ў судзе або з рэкецірамі, па заканчэнні тэрміну дзеяння дагавора мэтазгодна пералічыць кошт нерэалізаванага тавару хітраму камітэнту і паціхеньку займацца рэалізацыяй тавару ўжо як свайго ўласнага.

б) Хітрым можа быць не толькі камітэнт, але і камісіянер. Пры гэтым махлярства звычайна будуецца на атрыманні вялікай партыі тавару на ўмовах кансігнацыі і знікнення з ім.

З аптовай фірмай па пастаўцы прадуктаў харчавання стала працаваць малавядомае прыватнае прадпрыемства, якое спачатку набыло невялікія партыі тавару на ўмовах перадаплаты. Тавар рэалізоўваўся хутка, таму што рознічныя цэны прыватным прадпрыемствам устанаўліваліся нізкія, з мінімальным прыбыткам. Прыватніку было важна паказаць аптоваму пастаўшчыку, што ён працуе аператыўна і здольны «абярнуць» вялікія партыі тавару.

Пасля некалькіх паспяховых аперацый аптовы пастаўшчык пачаў даваць тавар на кансігнацыю, які па-ранейшаму рэалізоўваўся па мінімальных цэнах з хуткім абаротам грошай.

Нарэшце, давяраючы такому «спрытнаму» камісіянеру, камітэнт рашыўся аддаць на кансігнацыю некалькі фураў з таварам, з якімі камісіянер знік...

АПЛАТА МЫТНАГА ЗБОРУ ЗА ЧУЖЫ КОШТ

Фірме прапануецца заплаціць мытны збор, які складае значную частку кошту імпартуемага тавару, у абмен на долю прыбытку ад рэалізацыі гэтага тавару. У ходзе папярэдняга аналізу праекта спецыялісты фірмы робяць выснову, што тавар ёсць і ўсё ў здзелцы чыста. Для большай гарантыі атрымальнікам тавару назначаецца банк, у якім абслугоўваецца будучая ахвяра.

Фірма аплачвае мытную пошліну і праз нейкі час яе работнікі накіроўваюцца на мытню атрымаць тавар. Аднак аказваецца, што за кошт аплачанай мытнай пошліны праз мяжу прапушчаны тавар па вельмі падобнаму кантракту. Натуральна, што гэты кантракт таксама рыхтавалі аферысты. У выніку іх тавар прайшоў без мытнага збору, а ў фірмы — мноства праблем.

Аляксандр ЛУЧАНОК,
кандыдат эканамічных навук

(Аб умовах набыцця даведніка можна атрымаць інфармацыю па тэл.: (017) 268-45-60; 269-11-14.)

Працяг. Пачатак у №246

Працяг будзе.

ПАСЛЯ ПРАВЕРКІ СКАРГІ

З ХВОРЫМІ ДЗЕЦЬМІ ТАК АБЫХОДЗІЦЦА НЕЛЬГА...

Жыхарка г. Мінска Марыя Арцёмаўна Касцюкевіч звярнулася ў рэдакцыю са скаргай на ўрача «хуткай дапамогі», якая па выкліку няўважліва аднеслася да яе хворага ўнука.

Вось што паведаміла першы намеснік начальніка ўпраўлення аховы здароўя Мінгарвыканкома Л. Сакалоўская:

— Пісьмо, якое паступіла з газеты «Звязда», уважліва разгледжана. Унука аўтаркі скаргі 24 жніўня сапраўды агледзела ўрач-педыятр станцыі хуткай медыцынскай дапамогі Н. Саўчанка. У сувязі з вострай рэспіраторнай віруснай інфекцыяй у дзіцяці была дадзена рэкамендацыя прадоўжыць прыём парацэтамолу і ў далейшым звярнуцца ў паліклініку.

Разам з тым урачом было дапушчана парушэнне санітарных правілаў пры аглядзе хворага хлопчыка і не былі дадзены больш падрабязныя тлумачэнні аб характары яго захворвання.

Гэта пісьмо разгледжана ў калектыве ўрачоў станцыі хуткай медыцынскай дапамогі, а ўрач Н. Саўчанка прыцягнута да дысцыплінарнай адказнасці.

Адміністрацыя станцыі хуткай медыцынскай дапамогі просіць у М. Касцюкевіч прабачэння за няправільныя паводзіны свайго работніка.

Бабулька Насця з вёскі Вераб'ёўка

Год за годам ляціць час, нібы птушкі ў восеньскай чарадзе. Колькі іх прамільгнула над гэтымі ціхімі водамі ракі, над парослымі берагамі? Можа таму і рэчку назвалі Пціччу. Можа таму і маленькай вёсачцы на беразе гэтай ракі далі імя Вераб'ёўка. Старэнькія хаткі ўздоўж адзінай вуліцы — нібы гнёзды, у кожнай з іх свой лёс: адна поўніцца дзіцячым шчэбетам, другая маўкліва і мудра пазірае на свет старымі вачамі вокнаў.

Праз такое маленькае акенца ў хату бабулькі Насці Ляпешкі льюцца промні апошніх пагодлівых дзён. Ніхто ў Вераб'ёўцы не прыгадае столькі восеньскіх дзён, як яна: дзевяноста пяць гадоў глядзіць не нагледзіцца на гэтую зямлю, дзе яе шчасце і пакуты прайшлі поруч. Хіба зараз адкажаш, чаго ў жыцці было больш?

Было шчасце мець дзяцей — і былі пакуты бачыць, як яны паміраюць. Была радасць уваходзінаў у новую хату — і было ґора глядзець на спаленую фашыстамі вёску. Было вялікім задавальненнем прабегчы басанож па росным лузе — і вось прыйшла крыўдная нямогласць: не дакульгаць ужо ёй да той рэчкі Пціч. Кажуць, памялела яе рэчка. Кажуць, няма ўжо сярод жывых тых людзей, каму пякла яна партызанскі хлеб. Кажуць, толькі ў школьным музейчыку можна дакрануцца цяпер да родных кожнаму старому чалавеку рэчаў. Добра, што зберaглі гэтыя рэчы для дзятвы: няхай ведаюць, як раней жылі.

А як жылі раней? Гэтак жа, як і сёння: шчыравалі, любілі жыццё, праводзілі год за годам. Гэтак жа штовосень ляцелі чароды над Пціччу, і людзі думалі: дай Божа, каб зноў сустрэць вясну.

Пухавіцкі раён. **Яўген ПЯСЕЦКІ.**

АФІЦЫЙНА

Нацыянальны банк папярэджвае

Пастановай Кабінета Міністраў і Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь «Аб зацвярджэнні часовага палажэння аб нябанкаўскіх фінансавых арганізацыях у Рэспубліцы Беларусь» ад 23.07.96 г. № 480/б загадана дзеючым нябанкаўскім фінансавым арганізацыям у трохмесячны тэрмін прайсці перарэгістрацыю ў Нацыянальным банку Беларусі. Да гэтага часу дакументы для праходжання перарэгістрацыі пададзены толькі адной фінансавай кампаніяй.

У сувязі з гэтым Нацыянальны банк яшчэ раз папярэджвае, што дзейнасць фінкампаній і іншых юрыдычных і фізічных асоб па ажыццяўленню імі банкаўскіх аперацый без адпаведнай ліцэнзіі Нацыянальнага банка з'яўляецца процізаконнай, і нагадвае, што 23 кастрычніка 1996 г. канчаецца тэрмін прыёму дакументаў для праходжання перарэгістрацыі і атрымання ліцэнзіі на правядзенне асобных відаў банкаўскіх аперацый.

Поўны камплект дакументаў у адпаведнасці з пунктам 17 Часовага палажэння аб нябанкаўскіх фінансавых арганізацыях у Рэспубліцы Беларусь прадстаўляецца ў галоўныя ўпраўленні Нацыянальнага банка Беларусі па абласцях і г. Мінску. Адначасова копія звестак аб прафесіянальнай прыгоднасці кіраўніка і галоўнага бухгалтара нябанкаўскай фінансавай арганізацыі падаецца ў ліцэнзійна-прававы аддзел Нацыянальнага банка для праходжання атэстацыі.

Камерцыйныя банкі павінны спыніць аперацыі па разліковых і іншых рахунках гаспадарчых суб'ектаў, якія ажыццяўляюць неліцэнзійныя банкаўскія функцыі.

Прэс-служба Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь.

Пастанова
Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў
9 кастрычніка 1996 года

АБ УЧАСТКОВЫХ КАМІСІЯХ ПА РЭФЕРЭНДУМУ, УТВОРАНЫХ НА ТЭРЫТОРЫІ ВЫБАРЧЫХ АКРУГ ПА ВЫБАРАХ ДЭПУТАТАЎ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, У ЯКІХ НА 24 ЛІСТАПАДА 1996 ГОДА НАЗНАЧАНЫ ДАДАТКОВЫЯ ПАЎТОРНЫЯ ВЫБАРЫ

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь 18 верасня 1996 г. прыняў пастанову № 589-XIII, згодна з якой у абласцях, горадзе Мінску, раёнах і гарадах, дзе Саветы дэпутатаў у поўным саставе не выбраны і адпаведныя тэрытарыяльныя выбарчыя камісіі прызначылі дадатковыя паўторныя выбары дэпутатаў на 24 лістапада 1996 года, паўнамоцтвы абласных, Мінскай гарадской, раённых, гарадскіх і ўчастковых камісій па рэферэндуму ажыццяўляюць адпаведныя абласныя, Мінская гарадская, раённыя, гарадскія і ўчастковыя камісіі па выбарах дэпутатаў.

Пастановай Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў ад 27 верасня 1996 года растлумачана, што ў выбарчых акругах па выбарах дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, у якіх 24 лістапада 1996 года ў адпаведнасці з пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 6 верасня 1996 года № 578-XIII будзе адначасова з дадатковымі паўторнымі выбарамі дэпутатаў праводзіцца рэспубліканскі рэферэндум, паўнамоцтвы ўчастковых камісій па рэферэндуму ажыццяўляюць участковыя камісіі па выбарах дэпутатаў.

Аднак у Брэсцкай, Віцебскай, Гомельскай і Мінскай абласцях рашэннямі некаторых раённых, гарадскіх Саветаў дэпутатаў або іх прэзідыумаў у выбарчых акругах па выбарах дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, у якіх на 24 лістапада 1996 года назначаны дадатковыя паўторныя выбары, утвораны ўчастковыя камісіі па рэферэндуму.

Цэнтральная камісія Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў пастанаўляе:

Раённым, гарадскім Саветам дэпутатаў або іх прэзідыумам, якія ўтварылі ўчастковыя камісіі па рэферэндуму ў выбарчых акругах па выбарах дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, адмяніць рашэнні аб утварэнні гэтых камісій, паколькі паўнамоцтвы ўчастковых камісій па рэферэндуму ў гэтых выбарчых акругах будуць ажыццяўляцца ўчастковымі камісіямі па выбарах дэпутатаў.

Старшыня Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў В. ГАНЧАР.

Сакратар Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў І. ЛІХАЧ.

У ЗДАРОВЫМ ЦЕЛЕ ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

102 школы горада Мінска і кожная трэцяя школа — на перыферыі пачалі навучальны год без выкладчыкаў фізічнай культуры наогул;

Міністэрства адукацыі і навукі распрацоўвае новую праграму навучання для вышэйшых навучальных устаноў, у якой... не прадугледжаны заняткі па фізкультуры;

у міністэрствах і ведамствах распушчаны, ліквідаваны саветы садзейнічання развіццю фізкультуры;

у пераважнай большасці прамысловых прадпрыемстваў, устаноў, калгасаў і саўгасаў, дзе колькасць працуючых перавышае 500 чалавек, ліквідаваны пасады інструктараў-метадыстаў; і г. д., і да т. п.

Затое:

з 13,5 тысячы да 16 тысяч павялічылася колькасць спецыялістаў, якія працуюць у фізкультурна-спартыўнай сферы;

з падрыхтаваных у 1995—96 гадах каля 1000 спецыялістаў каля 700 не прыступілі да работы па спецыяльнасці;

на некаторых прамысловых прадпрыемствах Мінска вызвалены фізкультурны работнік атрымлівае... каля 300 тысяч рублёў у месяц;

у сярэднім 8 гадзін у тыдзень трэніруюцца па праграме фізічнай падрыхтоўкі воіны Беларусі, і робяць гэта ў той жа форме, у якой ездзяць пасля на стральбішчы, працуюць у машынным парку, ідуць у сталоўку;

да нядаўняга часу ў Беларусі налічвалася каля 1.300 турыстычных фірмаў, якія клалі сабе ў кішэні вельмі добрыя грошы;

палац спорту «Спартак» у Гомелі, які знаходзіцца за некалькі дзесяткаў метраў ад абласнога [illegible], здадзены ў арэнду камерсантам, і там размясціліся... пахавальнае бюро, наладжаны продаж трунаў, вянкоў, іншых атрыбутаў;

на мінскім жа стадыёне «Дынама», на якім у час наведвання яго Прэзідэнт Беларусі [illegible], гандлююць сёння чым толькі душа пажадае...

І зноў жа прыкладаў такіх — процьма.

Міністр спорту і турызму, выступоўцы на форуме былі самакрытычныя, шчырыя, заклапочаныя. Сфера, якой яны служаць, ляжыць на лапатках. Не ўсе згадзіліся гэта прызнаць, але ж гэта — факт.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, які прысутнічаў і выступіў на форуме, [illegible] Рыжанкову: маўляў, ты ў гэтай справе не навічок, каля сямі гадоў кіраваў галінай яшчэ ў былым ЦК КПБ, так што і спытаюць з цябе персанальна. Сродкаў, на недахват якіх скардзіліся некаторыя ўдзельнікі форуму, [illegible] «Калі чалавек хоча, ён працуе...» Пра вялікі спорт Аляксандр Рыгоравіч сказаў больш катэгарычна: вы толькі знайдзіце таленавітых людзей, я дапамагу іх падрыхтаваць...

Некалькі нечакана, аднак аб'ектыўна, дарэчы, Прэзідэнт ацаніў выступленне беларусаў на нядаўняй Алімпіядзе ў Атланце: на яго думку, гульні прайшлі для нас пасрэдна: «Патэнцыял у нас каласальны і з Алімпіяды-96 у нас павінен пачацца новы рух наперад».

Ужо ў наступным годзе, па перакананню кіраўніка дзяржавы, усе галіны будуць працаваць на здароўе чалавека. «У дзяржаўным устройстве краіны фізкультура і спорт павінны заняць асобае месца», — падкрэсліў ён. Наогул жа Аляксандр Лукашэнка паставіў задачу адрадзіць усё тое лепшае, што было ў нашым фізкультурна-спартыўным руху яшчэ нядаўна, калі мы былі адным з лідэраў у Савецкім Саюзе. [illegible] Прэзідэнт загадаў неадкладна вярнуць народу ўсе спартыўныя збудаванні, якія [illegible] здадзены ў арэнду, [illegible] правесці рэканструкцыю стадыёна «Дынама», [illegible]

Звыш 900 чалавек прынялі ўдзел у форуме ўсёй грамадскасці Беларусі. [illegible]

Анатоль МЯСНІКОЎ.

Юрый МАЛУМАЎ ПАПРАСІЎСЯ Ў АДСТАЎКУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

[illegible] намесніка Старшыні Вярхоўнага Савета Юрыя Малумава, які пісьмова звярнуўся да Сямёна Шарэцкага з просьбай [illegible] адстаўку Ю. Малумаў аргументаваў тым, што яму не ўдалося [illegible] кампрамісу паміж Прэзідэнтам і парламентам. [illegible]

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

У МАЛАДЗЕЧНЕ ГАНДЛЯВАЛІ ФІНКАМІ

[illegible]

Тацьяна СМІРНОВА, БЕЛТА.

УПЛЫВОВАГА ДЫРЭКТАРА...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

[illegible] саўгаса ці апраўдаюць? І гэта павінен вырашыць суд. Важна, каб адбыўся сам працэс над былым «уплывовым чыноўнікам» і гаспадарнікам. Каб не паўтарылася амаль чатырохгадовая гісторыя са справай былога першага сакратара Мінскага гаркома КПБ Мар'яна Місуны, суд над якім не адбыўся да гэтага часу.

Інакш улада і грамадства ў цэлым у чарговы раз прадэманструюць сваё бяссілле перад «кастай недатыкальных».

Мікола ДЗЯБЁЛА.

«ДРАЎГІСТЭ» — ЗНАЧЫЦЬ «СЯБРОЎСТВА»

У тым кутку Астравеччыны, дзе Лоша ўпадае ў Ашмянку, у вёсках з не зусім звыклымі для беларускага слыху назвамі Гіры, Рымдзюны, Гярвяты, здаўна, з часоў Вялікага княства Літоўскага, пражываюць кампактна літоўцы. Гавораць на роднай мове (хаця добра валодаюць і беларускай і ў зносінах з беларусамі пераходзяць на іх мову), захавалі свае звычаі, песні і танцы. Так што ідэя стварыць у гэтай мясцовасці нешта накшталт літоўскага культурнага асяродка (пра яе «Звязда» пісала пяць гадоў таму) узнікла не на голым месцы.

Мінулая субота стала для жыхароў Рымдзюнаў і суседніх з імі вёсак незвычайным, святочным днём. У гэты дзень тут адбылося адкрыццё Літоўскага культурна-асветнага цэнтра, у прыватнасці, вялікай школы з літоўскай мовай навучання. Ва ўрачыстых мерапрыемствах прынялі ўдзел Старшыня Кабінета Міністраў Рэспублікі Беларусь Міхаіл Чыгір і прэм'ер-міністр Літоўскай Рэспублікі Міндаўгас Станкявічус, а таксама міністры, парламентарыі, паслы, прадстаўнікі грамадскасці, творчай і навуковай інтэлігенцыі дзвюх суседніх краін. Ад імя літоўскага і беларускага ўрадаў школе былі падораны кнігі, альбомы, камп'ютэр, тэлевізар. На адкрыцці быў зачытаны ліст ураджэнца Астравеччыны, кіраўніка нацыянальнага навукова-асветнага цэнтра імя Ф. Скарыны Адама Мальдзіса, які не толькі віншаваў землякоў, але і выказаў цікавую прапанову — пабудаваць падобны беларускі культурна-асветны асяродак у вёсцы Палушы, што недалёка ад беларуска-літоўскай мяжы.

Дзякуючы намаганням мясцовых уладаў і Рэспубліканскай абшчыны беларускіх літоўцаў на чале з Віргініяй Тарнаўскайтэ адкрыццё школы вылілася ў вялікую, добра наладжаную, разнастайную па сваёй праграме святочную ўрачыстасць: былі віншавальныя выступленні, чыталіся беларускія і літоўскія вершы, гучалі літоўскія і беларускія песні, выконваліся танцы двух народаў.

Дырэктар Літоўскага дэпартамента па рэгіянальных праблемах і нацыянальных меншасцях Альфонсас Шыялніс сказаў у кароткім інтэрв'ю карэспандэнту газеты:

— Адбылася падзея, з якой мы, безумоўна, можам павіншаваць адзін аднаго. І ў нас і ў вас прыняты і дзейнічаюць законы аб нацыянальных меншасцях, якія гарантуюць свабоднае развіццё нацыянальных абшчын, іх культур, садзейнічаюць гарманізацыі міжнацыянальных адносінаў у нашых краінах. Тут нам трэба цесна супрацоўнічаць — добразычліва, на ўзаемавыгаднай аснове. Адкрыццё літоўскай школы, працяг будаўніцтва нашага культурна-асветнага цэнтра — яркі доказ таго, што і як мы можам рабіць у гэтым плане.

В. ДЗЯМЕШКА.

* * *

Тое, што дзяржаўная граніца, якая падзяліла рэспублікі, не можа быць перашкодай для дружбы і цеснага супрацоўніцтва двух народаў, падкрэсліў у сваім выступленні і Міхаіл Чыгір. Урады Літвы і Беларусі, адзначыў ён, робяць усё магчымае, каб нацыянальныя меншасці мелі магчымасць ведаць сваю культуру, размаўляць і вучыцца на роднай мове. Пацвярджэннем таго стала і адкрыццё культурна-асветнага цэнтра ў вёсцы Рымдзюны. Гэты працэс будзе прадоўжаны і ў далейшым.

Прэм'ер-міністры прыехалі на гэта свята не з пустымі рукамі. Яны падарылі школам камп'ютэры, тэлевізары, кнігі. Міндаўгас Станкявічус і Міхаіл Чыгір пакінулі тут аб сабе яшчэ адну добрую памяць — у школьным двары яны пасадзілі маладыя дрэўцы.

Другая частка рабочага візіту кіраўніка літоўскага ўрада ў нашу рэспубліку была прысвечана вырашэнню шэрага канкрэтных пытанняў эканамічнага характару. Перамовы прайшлі ва ўрадавай рэзідэнцыі «Сосны» ў расшыраным саставе, але за зачыненымі дзвярамі. Пасля іх завяршэння быў арганізаваны брыфінг для журналістаў.

Паводле слоў Міхаіла Чыгіра, апошнім часам адносіны паміж Літвой і Беларуссю развіваюцца даволі дынамічна. За мінулы год узаемны тавараабарот павялічыўся больш чым у пяць разоў, а за восем месяцаў гэтага года — амаль у два разы. Аднак выкарыстоўваюцца далёка не ўсе магчымасці. У прыватнасці, наша рэспубліка вельмі зацікаўлена ў нарошчванні паставак літоўскай электраэнергіі. Прычым гэта выгадна не толькі нам, але і літоўскаму боку. Ёсць яшчэ праблемы, якія датычаць перасячэння граніцы і работы мытных службаў. Разам з пошукам шляхоў вырашэння гэтых праблем бакі дамовіліся аб пачатку працэсу дэмаркацыі граніцы. Але асноўная ўвага на перамовах была ўдзелена нарошчванню тавараабароту. У сувязі з уздымам сельскай гаспадаркі ў Літве стала актуальным пытанне павелічэння паставак у гэту рэспубліку прадукцыі нашых прадпрыемстваў сельгасмашынабудавання. «Сённяшняя сустрэча яшчэ раз пацвердзіла, што ёсць узаемнае імкненне ліквідаваць бар'еры, якія перашкаджаюць больш цеснаму супрацоўніцтву», — сказаў Міхаіл Чыгір.

Міндаўгас Станкявічус вельмі станоўча ацаніў сваю другую па ліку сустрэчу з кіраўніком беларускага ўрада і падкрэсліў, што дасягнутыя раней у Вільнюсе дамоўленасці ў асноўным выконваюцца. Таму, на яго погляд, ёсць усе падставы для аптымістычных прагнозаў у галіне беларуска-літоўскага эканамічнага супрацоўніцтва.

Абмяркоўвалася на перамовах і пытанне, якое датычыць расшырэння супрацоўніцтва з Клайпедскім портам. У прыватнасці, ад літоўскага боку атрымана прапанова па транспарціроўцы праз яго беларускіх трактароў на больш выгадных умовах, чым прапануюць палякі. Як адзначыў Міхаіл Чыгір, калі гэта сапраўды будзе для нас больш выгадна, то грузы пойдуць праз Клайпеду. Разглядалася таксама магчымасць удзелу беларускіх прадпрыемстваў у рэканструкцыі гэтага порта.

Адказваючы на пытанне карэспандэнта БЕЛТА аб тым, у якой ступені могуць зрабіць уплыў на адносіны паміж Літвой і Беларуссю вынікі маючага адбыцца рэферэндуму, Міндаўгас Станкявічус адзначыў, што гэта выключна ўнутранае пытанне нашай рэспублікі. «Упэўнены, тое, што ўжо дасягнута паміж намі, наўрад ці можна разбурыць. Склаўся дакладны механізм узаемаадносінаў, і, на маю думку, не трэба іх увязваць з нейкімі палітычнымі рашэннямі, асабліва ў сферы эканомікі», — падкрэсліў прэм'ер-міністр Літоўскай Рэспублікі.

Віктар КУКЛОЎ, БЕЛТА.

МАЛАДЫЯ ЦЯГНУЦЦА ДА ПЕРАМОГІ. ПРЭЗІДЭНТ — ДА МАЛАДЫХ

Учора на Мінскім цэнтральным стадыёне адбыўся футбольны матч паміж зборнымі ветэранаў «Дынама» і студэнтаў Беларусі. Падзея не такая ўжо і важная, калі б не той факт, што супраць «старых» выйшаў гуляць Аляксандр Лукашэнка.

А напярэдадні, у мінулую суботу, каманды правялі трэніровачную сустрэчу. Ці то студэнты спасавалі перад карыфеямі, ці то зашмат пасаў аддавалі нашаму Прэзідэнту (напэўна, з-за прыроднай сціпласці ён не забіваў галы, а перакідваў мяч назад сваім партнёрам), аднак факт застаецца фактам — «старыя» выйгралі з лікам 3:0.

Зрэшты, трэніровачная гульня на тое і трэніровачная, каб не раскрываць перад сапернікам карты, таму будзем лічыць, што моладзь вырашыла прыкінуцца «прастачкамі». Хоць даказаць адваротнае ёй было ой як няпроста! Паслухайце, якія асобы гулялі за каманду ветэранаў: Вяргеенка, Курбыка, Хрусталёў, Курнеў, Багавік, Бароўскі, Мустыгін, Кандрацьеў, Сокал!.. Прабачце, калі каго не назваў, аднак ужо толькі гэта «сузор'е» гаворыць само за сябе.

— Газон, раздзявалкі — усё было падрыхтавана да гульні, — сказаў карэспандэнту «Звязды» дырэктар стадыёна «Дынама» і галкіпер ветэранскай зборнай Вячаслаў Хрусталёў.

— Гэта шоу-матч з загадзя вядомым лікам ці сапраўдная спартыўная сустрэча?

— Ні аб якой дамоўленасці і размовы быць не можа.

— Кажуць, што гэта гульня — свайго роду агітацыя за прэзідэнцкі рэферэндум.

— Асабіста для мяне гэта працяг рэспубліканскага спартыўнага форуму, які прайшоў учора.

— Білеты...

— У касах не прадаваліся. Яны распаўсюджваліся бясплатна.

Футбол ёсць футбол, а азарт балельшчыкаў не падпарадкоўваецца палітычным арыентацыям. Таму, спадзяёмся, Аляксандр Лукашэнка цудоўна разумеў, што «тарсіда» ўзносіла яго на аблокі і крытыкавала толькі па гульні.

Матч закончыўся ўнічыю 2:2.

Алесь СІВЫ.

МЭБЛЯ — НА ЛЮБЫ ГУСТ

Сёння здзівіць нечым чалавека, хай сабе нават і вельмі адметным, — справа няпростая. А тым больш, калі гэта датычыцца мэблі, бо ў крамах выбар яе даволі багаты і разнастайны. І тут, як казаў адзін мой добры знаёмы, былі б грошы...

Аднак і ў наш час можна, аказваецца, яшчэ нечым уразіць. І што дзіўна, менавіта гэтай самай мэбляй. Ва ўсякім разе, на тварах большасці наведвальнікаў, якія аглядалі выстаўку-кірмаш «Мэбля-97», лёгка чыталася здзіўленне і захапленне. А я ў сваю чаргу, гледзячы на іх, прыпамінаў год 1991-ы, калі давялося пабываць у польскім горадзе Свaжэнцы, што непадалёку ад Познані. Гэты невялічкі гарадок-мястэчка славуты тым, што там жывуць адмысловыя ва ўсёй Польшчы, а магчыма, нават і ў Еўропе, майстры-мэбельшчыкі. Ва ўсякім разе, уражанне ад наведвання тутэйшай выстаўкі мэблі, засталося, мабыць, на ўсё жыццё. Бо проста не было з чым параўнаць тыя ўзоры канапаў, шафаў, нейкіх зусім ужо адмысловых крэслаў, што ўбачыў там. Нечакана ў мяне сарвалася з вуснаў: «І калі ж у нас будзе такое?» На што польскі гід, які суправаджаў нас, адказаў даволі скептычна: «У будучым стагоддзі, магчыма, і вы навучыцеся так рабіць...»

Прайшло пяць гадоў, але ўжо ўпэўнена можна сказаць аб тым, што па многіх паказчыках у справе вытворчасці мэблі мы не толькі наблізіліся да адпаведных еўрапейскіх стандартаў, але ў нечым і пераўзышлі замежнікаў. Ва ўсякім разе, як адзначыў пры адкрыцці выстаўкі-кірмашу «Мэбля-97» прэзідэнт канцэрна «Беллесбумпром» Леанід Краўцоў, каля 15 працэнтаў усіх узораў мэблі, якія выпускаюць прадпрыемствы сістэмы, рэалізуюцца ў краінах Еўропы. І попыт пастаянна расце. Ужо сёлета вытворцы мэблі па аб'ёму рэалізацыі выйшлі на запланаваныя рубяжы. Словам, спад у вытворчасці спыніўся. Пра якасць і гаварыць няма чаго: мэбля — на расхват. Ужо ў першы дзень выстаўкі, якая адкрылася ў спецыяльным комплексе беларускай сталіцы па вуліцы Машэрава, 14 і прадоўжыцца да 18 кастрычніка, было заключана нямала кантрактаў на пастаўку новых узораў беларускай мэблі.

Уладзімір ГОЙТАН.

На здымках: прэзідэнт канцэрна «Беллесбумпром» Леанід Краўцоў вітае ўдзельнікаў і гасцей выстаўкі; мэбля ўражвае якасцю і сучасным дызайнам.

Фота Мікалая АМЕЛЬЧАНКІ.

КЗаП ЧАКАЮЦЬ ЗМЕНЫ?

Для ўсіх тых, хто знаходзіцца альбо, магчыма, будзе знаходзіцца ў вымушаным адпачынку на час прастою прадпрыемстваў, навіна не з прыемных. Як стала вядома «Звяздзе», не выключана, што ў блізкім часе Вярхоўны Савет можа ўнесці пэўныя змены ў Кодэкс законаў аб працы. Паводле іх, зарплата работнікаў у перыяд вымушанага прастою прадпрыемства павінна зменшыцца з дзвюх трацей ад тарыфнай стаўкі (як гэта прадугледжана ў цяперашнім варыянце КЗаПа) да яе паловы.

Дарэчы, інфармацыю аб гэтым фактычна пацвердзіў таксама Старшыня Кабінета Міністраў Беларусі Міхаіл Чыгір.

Тым часам на падобную ініцыятыву ўжо з'явілася даволі хваравітая рэакцыя прафсаюзаў. Так, у накіраваным у адрас парламенцкай Камісіі па сацыяльных пытаннях і працы лісце лідэр Федэрацыі прафсаюзаў Уладзімір Ганчарык нагадвае, што прастоі прадпрыемстваў тлумачацца перш-наперш суб'ектыўнымі прычынамі: адсутнасць сыравіны, рынкаў збыту, камплектуючых, іншых фактараў. Да таго ж не сакрэт, што нават сённяшнія выплаты падчас прастою не здольны забяспечыць неабходнага пражытачнага мінімуму. У гэтых варунках мяркуемае зніжэнне зарплаты падчас вымушанага прастою фактычна паставіць работнікаў і іх сем'і на мяжу біялагічнага выжывання. Таму прафсаюзы, як адзначае Ул. Ганчарык, будуць настойваць на захаванні цяперашняй рэдакцыі КЗаПа.

Сяргей ГРЫБ.

У «СЛАВЯНСКІХ МАДОННАЎ» АЛЯКСЕЯ КУЗЬМІЧА З'ЯВІЎСЯ ЯШЧЭ АДЗІН ПАКЛОННІК — АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА

Дзень маці ў рэспубліцы азнаменаваўся многімі мерапрыемствамі. Адным з іх была выстаўка жывапісу Аляксея Кузьміча «Свет славянскіх мадоннаў», у адкрыцці якой прыняў удзел Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы, вітаючы ўсіх, хто сабраўся на вернісажы, падкрэсліў, што самае цудоўнае тварэнне прыроды — гэта жанчына. І тое, што ў творчасці Аляксея Кузьміча ледзь не самае значнае месца займае мадонна, вельмі сімвалічна. Прэзідэнт павіншаваў мастака з адкрыццём выстаўкі і паабяцаў зрабіць усё магчымае для таго, каб работы Аляксея Кузьміча, прысвечаныя маці, убачылі таксама грамадзяне краін СНД.

«Праз вобраз мадонны я хачу паказаць веліч чалавечай цывілізацыі», — сказаў Аляксей Кузьміч. Многія карціны мастака з'яўляюцца ўвасабленнем міласэрнасці, спачування і дабрыні, сімвал якіх — жанчына-маці. Іншыя работы жывапісца ахопліваюць такія глабальныя тэмы, як экалагічная катастрофа, выкліканая выбухам на Чарнобыльскай АЭС, найвялікшыя катаклізмы сучаснасці.

Ідэя арганізацыі гэтай выстаўкі, паводле прызнання самога мастака, узнікла спантанна. Яшчэ адна экспазіцыя работ Аляксея Кузьміча, запланаваная ў пачатку года, разгорнецца 22 кастрычніка ў Рэспубліканскай мастацкай галерэі. Як паведаміў карэспандэнту БЕЛТА міністр культуры Беларусі Аляксандр Сасноўскі, на ёй творчасць Аляксея Кузьміча будзе прадстаўлена значна шырэй.

Мінск. Аксана ПІВАВАР, БЕЛТА.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

У СВЕЦЕ

ПЕЛЕНГ-НАВІНЫ

КРАІНЫ СВЕТУ НЕ СПЯШАЮЦЦА ПРЫЗНАЦЬ АДМІНІСТРАЦЫЮ ТАЛІБАЎ

Індыя не збіраецца прызнаваць адміністрацыю ісламскага руху «Талібан» у Кабуле і працягвае падтрымліваць урад Афганістана на чале з прэзідэнтам Рабані. Пра гэта заявіў учора на прэс-канферэнцыі міністр замежных спраў Індыі. Індыйскі ўрад мае намер падтрымліваць адносіны з адміністрацыяй Рабані, як гэта робяць іншыя краіны свету, і адкрыць пасольства рэспублікі ў Кабуле, як толькі становішча ў Афганістане стабілізуецца.

* * *

На закрытых думскіх слуханнях па Чачні выступілі сакратар Савета бяспекі Расіі Аляксандр Лебедзь і міністр унутраных спраў Анатоль Кулікоў. Дэпутат Дзярждумы Шахрай паведаміў, што нічога новага на слуханнях не прагучала. Як вядома, ад гэтых слуханняў чакалі абнародавання Лебедзем звестак аб тым, хто, як і за колькі прадаў Чачню. Менавіта для гэтага па просьбе самога Лебедзя і скліканы слуханні. Шахрай адзначыў, што пра карупцыю ва Узброеных Сілах размова не вялася, а што датычыцца канкрэтных прозвішчаў, дык, па яго словах, называліся ўсе прозвішчы, звязаныя з тым, што папярэднічала жнівеньскім падзеям у Грозным. Шахрай падкрэсліў, што спрэчкі паміж Лебедзем і Куліковым не было. Між тым гэтыя слуханні па Чачні праводзяцца ў атмасферы надзвычайнай сакрэтнасці. Журналістам забаронена знаходзіцца не толькі каля залы, дзе ідзе дыскусія, але нават на гэтым паверсе. Зала ўзмоцнена ахоўваецца.

АСТРАВЫ ТРЭСЛА, ЯК У ЛІХАМАНЦЫ

Моцны землятрус адбыўся ўчора раніцай на Саламонавых астравах, якія знаходзяцца ў заходняй частцы Ціхага акіяна, на паўночны ўсход ад Аўстраліі. Паводле даных сейсмічных станцый Ганконга, там былі зафіксаваны падземныя штуршкі сілай да 7 балаў па шкале Рыхтэра. Эпіцэнтр землятрусу знаходзіўся за 560 кіламетраў на паўночны захад ад сталіцы гэтай дзяржавы, якая ўваходзіць у састаў Садружнасці на чале з Вялікабрытаніяй.

ЦЫГАРЭТЫ БУДУЦЬ ЗНЯТЫ З «УЗБРАЕННЯ» АРМІІ ЗША

Цыгарэты традыцыйна ўваходзілі ў асноўны набор тавараў і прадуктаў харчавання, якія амерыканскія вайскоўцы ў ваенны час атрымлівалі дарма, а ў мірны — куплялі па льготных цэнах. Аднак з першага лістапада гэтага года, згодна з рашэннем міністра абароны ЗША Уільяма Пэры, кошт цыгарэт у 311 пентагонаўскіх магазінах для асабовага саставу часцей падраздзяленняў па ўсім свеце будзе павялічаны да рыначнага ўзроўню. У неабходнасці такога захаду спадара Пэры пераканала справаздача генеральнага інспектара міністэрства абароны. У гэтым акуменце гаворыцца, што Пентагон штогод выдаткоўвае прыкладна 1 мільярд долараў на лячэнне салдат і афіцэраў ад хвароб, якія выклікае курэнне.

Паводле паведамленняў радыё «Свабода», «Голас Амерыкі», «Радыё Расіі» і «Радыё-РОКС».

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

Хацелі б вы, каб ваша дзіця стала прэзідэнтам? 63 працэнты апытаных амерыканцаў рашуча заявілі, што не хочуць. На іх думку, ёсць больш дастойныя і прэстыжныя пасады і прафесіі. Вышэй прэзідэнцтва яны паставілі такія: урач, прафесар, міністр, губернатар, мэр, юрыст, прафесіянальны спартсмен, паліцэйскі і... цясляр.

ІТАР-ТАСС.

Раней 12-гадовая ліванка Хасна аль-Муслімане з сялення Аль-Факіха былі звычайным дзіцем. Аднак цяпер дзяўчынка апынулася ў цэнтры ўвагі, таму што... стала плакаць шклянымі слязьмі.

Пачалося ўсё паўгода назад, калі Хасну стала турбаваць левае вока. Маці павяла яе да афтальмолага, і той выцягнуў з вока невялічкае шкло з вострымі краямі. Здавалася, усе непрыемнасці ў мінулым, але праз некалькі гадзін Хасна дастала з вока другі кавалачак шкла, потым яшчэ і яшчэ...

— З таго часу мяне паказвалі чатыром або пяці ўрачам, і ўсе яны прыйшлі да думкі, што з вокам усё добра, — гаворыць яна. — А адзін з іх сказаў, што мне пашанцавала, таму што тое, што адбываецца са мной, — воля Алаха.

Зараз вока яе не турбуе, хоць штодзённа ў ім з'яўляецца да 20 невялікіх кавалачкаў шклопадобнай масы памерам з зярнятка.

«Труд».

Незвычайны ўраджай сабраў на сваім агародзе новазеландзец Джон Мэйч. Вялікі боб даўжынёй амаль у два метры мог бы стаць прадметам гонару любога працаздольнага фермера. Аднак Джон не вельмі гэтаму радуецца. Таму што зярняты-гіганты... не могуць быць ужыты ў ежу, паколькі вельмі цвёрдыя.

«Нэшнл інквайрер».

АДНЫМ СКАЗАМ

❑ За наўмысныя забойствы ў 1989 годзе **пакаранне смерцю** прыменена да 5 асуджаных, у 1990 годзе гэта лічба ўзрасла ў чатыры разы, з 1991 па 1995 год з жыццём развіталіся адпаведна 21, 24, 20, 24, 37 чалавек, а ў 1996 годзе смяротны вердыкт у першым паўгоддзі пакінуты ў адносінах да 14 асуджаных.

❑ У бягучым годзе **на чыгуначных пераездах** адбылося 39 сутыкненняў паяздоў з рознымі транспартнымі сродкамі.

❑ Па выніках праверак Галоўнай дзяржаўнай падатковай інспекцыі, у першым паўгоддзі **ў бюджэт дадаткова налічана** 2,2 трыльёна рублёў, што складае 11,1 працэнта да добраахвотна ўплачаных сум.

❑ Штосутачна **спажыўцам** падаецца больш за тры мільёны кубаметраў пітной вады.

❑ Паводле даных Дзяржаўнай службы занятасці рэспублікі, на 1 кастрычніка ў яе падраздзяленнях былі афіцыйна зарэгістраваны **184.963 беспрацоўныя**.

❑ За 9 месяцаў **прадпрыемствам Мінпрома** ўдалося рэалізаваць 86,7 працэнта прадукцыі, выробленай за гэты ж перыяд.

❑ Штогадовая **арэндная плата** за квадратны метр офіснага памяшкання ў Маскве зараз складае ў сярэднім 97 долараў.

❑ Кожны **соты работнік** у нашай краіне атрымлівае зарплату ніжэй устаноўленага законам мінімуму — 100 тысяч рублёў.

У ЦЭНТРВЫБАРКОМЕ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

У рэспубліканскіх сродках масавай інфармацыі апублікавана паведамленне Міністэрства фінансаў па фінансаванню дадатковых паўторных выбараў дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь і рэспубліканскага рэферэндуму.

Цэнтральная камісія Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў у гэтай сувязі лічыць неабходным заявіць, што паведамленне Міністэрства фінансаў па сутнасці з'яўляецца шчырай дэзінфармацыяй насельніцтва і ўтрымлівае недапушчальныя скажэнні пазіцыі Цэнтрвыбаркома.

У мэтах аб'ектыўнай інфармацыі грамадзян рэспублікі аб сітуацыі з фінансаваннем мерапрыемстваў, звязаных з будучымі выбарамі і рэферэндумам, Цэнтрвыбарком лічыць неабходным выкласці сапраўдныя факты па афіцыйных праверках пракуратуры Рэспублікі Беларусь і Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь.

Як вядома, пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 31 мая 1996 года № 339-XIII устаноўлены тэрміны па падрыхтоўцы і правядзенню дадатковых паўторных выбараў дэпутатаў Вярхоўнага Савета і іх фінансаванне. Нягледзячы на неаднаразовыя пісьмовыя звароты Цэнтрвыбаркома ў Міністэрства фінансаў, якому своечасова былі прадстаўлены неабходныя разлікі і графікі, да гэтага часу сродкі на правядзенне запланаваных мерапрыемстваў, прадугледжаныя Законам «Аб бюджэце Рэспублікі Беларусь на 1996 год», Цэнтральнай камісіі не пералічаны.

Па гэтым пытанні Цэнтральная камісія звярнулася да Генеральнага пракурора Рэспублікі Беларусі, які 20 верасня 1996 года аб'явіў міністру фінансаў Дзіку П. В. афіцыйнае папярэджанне, а 4 кастрычніка бягучага года вынес пастанову аб прыцягненні яго да адміністрацыйнай адказнасці за парушэнне заканадаўства аб выбарах з накіраваннем матэрыялаў у суд Маскоўскага раёна г. Мінска.

Артыкулам 9 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб народным галасаванні (рэферэндуме) у Рэспубліцы Беларусь» прадугледжана, што падрыхтоўка назначанага рэферэндуму і яго правядзенне ажыццяўляюцца за кошт адпаведнага бюджэту. На гэтыя мэты могуць быць выкарыстаны таксама добраахвотныя ўзносы прадпрыемстваў, арганізацый, грамадскіх аб'яднанняў і грамадзян, якія перадаюцца адпаведным камісіям па рэферэндуму. Размеркаванне грашовых сродкаў паміж камісіямі па рэферэндуму пунктам 3 артыкула 17 названага закона аднесена да кампетэнцыі Цэнтральнай камісіі па рэферэндуму.

Зыходзячы з указаных палажэнняў закона, добраахвотныя ўзносы на падрыхтоўку і правядзенне рэспубліканскага рэферэндуму павінны паступаць на спецыяльны рахунак Цэнтральнай камісіі.

Аб'явіўшы аб пералічэнні добраахвотных узносаў на падрыхтоўку і правядзенне рэспубліканскага рэферэндуму на спецыяльны рахунак у Нацыянальным банку «Даходы рэспубліканскага бюджэту», Міністэрства фінансаў груба парушыла Закон «Аб народным галасаванні (рэферэндуме) у Рэспубліцы Беларусь».

Праведзенай Кантрольнай палатай Рэспублікі Беларусь з удзелам Пракуратуры Рэспублікі Беларусь праверкай устаноўлена, што Галоўным дзяржаўным казначэйствам Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь у Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь спецыяльны рахунак «Рэферэндум-96» не адкрываўся. Галоўным дзяржаўным казначэйствам 12 верасня 1996 года ў план рахункаў бухгалтарскага ўліку ўведзены Клас 9 «Мэтавыя фінансавыя сродкі» з прысваеннем кода 90109000. Залічэнне добраахвотных узносаў фізічных і юрыдычных асоб у падтрымку рэспубліканскага рэферэндуму, ініцыіраванага Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, праводзіцца на рахунак № 3780900000007 «Даходы рэспубліканскага бюджэту» ў Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь з указаннем у плацежным дакуменце кода плацяжа 09000 «Рэферэндум-96». Па стану на 1 кастрычніка 1996 года сума такіх сродкаў склала 3,3 млрд. рублёў. Выдаткаванне іх на момант праверкі не праводзілася. Але адразу пасля праверкі гэтыя сродкі, мінуючы Цэнтральную камісію, былі пералічаны на рахункі абласных і Мінскага гарадскога фінансавых упраўленняў. Пракуратурай Рэспублікі Беларусь 3 кастрычніка 1996 года ўнесена прадстаўленне міністру фінансаў Рэспублікі Беларусь П. В. Дзіку, дзе прапанавана выканаць патрабаванне артыкула 9 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб народным галасаванні (рэферэндуме) у Рэспубліцы Беларусь» і перадаць сабраныя сродкі Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў.

РАБОТНІКАМ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ ПРЫСВОЕНЫ ГАНАРОВЫЯ ЗВАННІ

Указам Прэзідэнта краіны за значны ўклад у развіццё сельскагаспадарчай вытворчасці і шматгадовую плённую працу ганаровае званне «Заслужаны работнік сельскай гаспадаркі Рэспублікі Беларусь» прысвоена Уладзіміру Серахану — галоўнаму аграному сельскагаспадарчага калектыўнага прадпрыемства «Прагрэс» Гродзенскага раёна. Такое ж ганаровае званне за высокія вытворчыя паказчыкі і шматгадовую добрасумленную працу ўказам кіраўніка дзяржавы прысвоена трактарысту-машыністу эксперыментальнай базы «Ганусава» Нясвіжскага раёна Казіміру Шкрабу.

БЕЛТА.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск –	7.38	18.12	10.34
Віцебск –	7.30	18.00	10.30
Магілёў –	7.27	18.02	10.35
Гомель –	7.24	17.59	10.35
Гродна –	7.55	18.26	10.31
Брэст –	7.51	18.31	10.40

МЕСЯЦ

Маладзік 12 кастрычніка

ІМЯНІНЫ

Пр. Дзіянісія, Амвросія, Іаана. К. Ядвігі, Маргарыты.

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца невялікая воблачнасць, без ападкаў. Тэмпература паветра ў Віцебску — 14—16, Магілёве, Гомелі — 15—17, Мінску — 16—18, Гродне, Брэсце — 17—19 градусаў.

У наступныя двое сутак пераменная воблачнасць. 17-га — без ападкаў, 18-га — па захаду пройдуць кароткачасовыя дажджы. Тэмпература 17-га ўначы — 0—5, удзень — 14—19; 18-га ўначы — 2—7, удзень 11—16 градусаў цяпла.

Выпуск № 334

Рубрыку вядзе Мікалай ЧАХОЎСКІ

На «авось» не спадзявайцеся

У мінулыя выхадныя на базары ў г. Маладзечне прадавалі саджанцы. Казалі, што са Слоніма.

Адзін экземпляр каштаваў 15 тысяч. Пасадачны матэрыял быў вельмі кепскі — слабы рост прышчэпак, з лісцікамі, [illegible] здавалася, пры лёгкім згінанні зломіцца. Вядома, такі матэрыял трэба бракаваць. А яго прадавалі. Адзін дзядуля прынёс сліву з зялёным лісцем.

Тут ёсць некалькі праверанных часам правілаў адбору. Выконваць іх абавязкова.

Самае галоўнае — пытаць адпаведны сертыфікат: адкуль тавар, яго якасць, калі закладзены, сартавая чысціня і г. д. На нейкі «шчаслівы выпадак» спадзявацца нельга.

Цяпер больш прадаюцца аднагодкі на клонавых падвоях. Калі па сутнасці дубчыкі. Калі яны развіліся добра, то сам дубчык да 50—70 см у даўжыню (больш — метр), тоўсценькі. Усе пупышкі дакладна акрэслены. Верхняя, безумоўна, патоўшчаная. Увесь парастак набыў драўнападобную якасць — травяністых частак няма. Лісцікі абарваны. На кары няма пашкоджанняў. Месца прышчэпкі пачало зарастаць-зацягвацца. Каранёў шмат, відаць патоўшчаныя асобіны. Усе яны падрэзаны і не перасушаны, бо знаходзяцца ў вільготным асяроддзі. Але і такія саджанцы мэтазгодна на цэлую ноч паставіць у чыстую ваду. Пасля іх абмакнуць у рэдкую «смятану» з гліны і вады і толькі тады садзіць.

Перапіска з чытачамі

Наталлі ПЕТУХОВАЙ, г. Брэст

Вядома, кожны хімічны элемент мае і вагу, і аб'ём. Іх можна «ўзважыць» падручнымі сродкамі. Вось таблічка, з якой відавочна, колькі «цягне» скажам, чайная лыжка або 200-грамовая шклянка мачавіны.

Колькасць угнаенняў у грамах, якая змяшчаецца ў розных ёмістасцях:

УГНАЕННІ	Чайная лыжка	Сталовая лыжка	200-грамовая шклянка
Азотныя:			
мачавіна (карбамід)	4	12	150
сульфат амонію	4	13	170
салетра	5	16	220
суперфасфат просты	5	16	220
Калійныя:			
калій хлорысты	5	16	180
калій сернакіслы	6	18	250
Складаныя:			
амафос	5	16	210
нітраамафоска	4	13	150
попел	2	6	100
даламітавая мука	10	30	350

Антону КРАСНОВУ, Стаўбцоўскі раён.

Брусніцы сапраўды «беларускі прадукт» харчавання. Здаўна жыхары збіралі ягады і бруснічнік. Ягады мачылі, гатавалі розныя джэмы і напоі. Лісце заварвалася як чай.

Лекавых уласцівасцей у гэтай культуры вельмі шмат. Яна «асаджае» заразныя і прастудныя хваробы, паляпшае агульны стан арганізма, садзейнічае зніжэнню крывянога ціску, ачышчае страўнік і ныркі ад небяспечных вірусаў.

Ягады і прадукты перапрацоўкі танізуюць сардэчныя тканкі (рэзка ўзрастае сіла скарачэнняў), сценкі сасудаў, па якіх пульсуе кроў, становяцца эластычнымі і быццам бы «маладзеюць». Хто сістэматычна ўжывае брусніцы, той менш хварэе, бо прадукт затрымлівае ўтварэнне шкодных грыбкоў і нават мікраарганізмаў.

Вось як лячыць дзяцей, якія пакутуюць ад нетрымання мачы. Дзве сталовыя лыжкі сухіх ягад і лісця заліваюць 2 шклянкамі [illegible]. Пасля [illegible] 10 хвілін трымаюць на вельмі слабым агні. Настойваюць да гадзіны. [illegible] павінна выпіць на працягу дня, другую палову — перад сном. Працэдуру паўтараць. Як адзначалі раней, абавязкова пракансультавацца ў доктара.

Вы выбралі гладыёлусы?

Гэтыя прыгожыя кветкі звычайна вытрымліваюць слабыя маразы: цыбуліна не гіне пры мінус 5 градусах. [illegible]

[illegible] 15—20 хвілін.

Выняўшы з марганцоўкі цыбуліны, [illegible]

На гэтым першы этап заканчваецца. Некалькі дзён пасадачны матэрыял ляжыць у хаце, дзе тэмпература 18—20 градусаў. Далей ідзе сушка. [illegible]

Лісце можна закопваць

Нашы сады інтэнсіўна скідаюць лісце. Недзе дрэвы ўжо стаяць без сваіх зялёных пасынкаў. Адны чорныя галіны.

Натуральным выглядае пытанне: што рабіць з апалым лісцем? Нагадаем: [illegible] угнаенняў. Гэта перш-наперш знакамітая «тройца»: азот, фосфар і калій і мноства мікраэлементаў. [illegible]

Асобныя гаспадары лісце падсыпаюць каровам і свінням. [illegible]

Лісце можна закопваць пад дрэвамі адразу. Толькі папярэдне іх трэба добра паліць растворам мачавіны. [illegible] На вядро — 300 г мачавіны ці 500 г салетры. На 200-літровую бочку можна смела выкарыстаць 3-кілаграмовы пакет мачавіны. Пасля паліву глебу перакапаць ці перааараць, загортваючы лісце ў глебу на глыбіню 20—25 см.

У гэты час можна ўносіць комплекснае ўгнаенне. Норма — да кілаграма на яблыню.

Вішні заўсёды хварэюць на какамікоз. Таму апалае лісце лепш спаліць ці залажыць у цёплы кампост.

Не забудзем і «дробязі»

Рыхтуючыся да зімы, памятайце і пра такую «дробязь», як садовы інвентар. Усе падпоры, калкі, жэрдачкі мэтазгодна прагрэць на вогнішчы. Гэтым мы знішчым цэлую армію шкоднікаў. Затым усё патрэбнае палажыць пад дахам.

Садова-агародны інвентар (лапаты, матычкі, косы, культыватары, вілы і г. д.) ачысціць ад зямлі і змазаць адпрацаваным маслам ці газай, загарнуць у паперу. Лёзы нашых інструментаў і чаранкі не павінны датыкацца да зямлі. Інакш будуць іржавець і гнісці.

На садовым участку ліквідаваць часовыя склады. Пад імі абавязкова знойдуць прытулак грызуны. У плоце ліквідуйце шчыліны. Заяц не будзе ласавацца маладымі галінкамі.

Паўсюдна палажыце прынады з атрутай. Але так, каб іх не пакаштавалі птушкі і хатняя жывёла. Гэта значыць прыкапаць, схаваць пад кавалкамі дошчачак ці шыферу і плёнкі.

ФОТАСЛОВА

Яўген ПЯСЕЦКІ

Жоўтым лісцем
твой след адзначаны —
Ды не кажа яно,
дзе была,
Журавы цябе
з неба бачылі —
Ды не выдадуць,
з кім ішла..
Дзе была не была —
не даведацца,
Што было не было —
не дачуцца,
Стану кветкаю,
Роснай веткаю,
Каб рукі тваёй
дакрануцца.
Стану кропляй
дажджу нечаканага,
Каб крануцца
гарачых вуснаў,
Каб паспець прашаптаць:
«Каханая»,
Перш чым з ветрам
удвух апынуцца.

Віншаванні

Сардэчна віншуем дарагую дачку СІЦЬКО Жанну з Брэста з днём нараджэння. Добрага здароўя табе, шчасця, любові, творчых поспехаў у працы і заўжды добрага настрою.

Тата, мама і брат Коля, г. Ляхавічы.

Ад шчырага сэрца віншуем з днём нараджэння МАЗАЛЕВІЧА Івана! Жадаем здароўя, шчасця, доўгага жыцця. Няхай твой шлях заўсёды асвятляе ўсмешка.

Маці, жонка і дачка, в. Басіна.

Сардэчна віншую з днём нараджэння любую жонку Ірыну КІРЫКОЎСКУЮ. Жадаю моцнага здароўя, радасці, усмешак.

Муж, г. Орша.

Віншуем з юбілеем дарагога Барыса Іванавіча БАГДАНЦА з г. Лунінца. Жадаем здароўя, шчасця і поспехаў у жыцці.

Бацькі, Лунінецкі раён.

На атрыманне Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь

КОЛЬКІ КАШТУЕ МАСТАЦТВА, ЯКОЕ НЕ ПРАДАЕЦЦА?

Адказ на гэта пытанне мы атрымаем тады, калі члены камісіі падвядуць вынікі галасавання. Бо ўсё менавіта так: на атрыманне Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь за 1996 г. Саюз кампазітараў вылучыў не араторыю актуальнай тэматыкі, не оперу і нават не сімфонію, а... канцэрт для трубы з аркестрам. Ужо адно гэта можа выклікаць здзіўленне, бо сам жанр інструментальнага канцэрта традыцыйна лічыўся нечым віртуозным: маўляў, каб лепей прадэманстраваць магчымасці саліста і яго інструмента.

Па віртуознасці Другому канцэрту для трубы У. Дамарацкага і сапраўды нялёгка адразу знайсці аналагі. Мяркуйце самі: у кадэнцыі труба спаборнічае з кларнетам — самым рухавым духавым інструментам. Гэты твор нават ніколі не гучаў у канцэртнай зале, існуючы выключна ў радыёзапісе, працэс стварэння якога прадугледжвае прыпынкі, дублі няўдалых эпізодаў, іх далейшы мантаж. Ды ўсё ж неардынарнасць гэтай партытуры не толькі ў тым, што яна зазірае ў будучае выканаўчай тэхнікі.

Знаўцам музыкі вядома, што ва ўсе часы знакамітая тэма сярэднявечча «іе і ае» была сімвалам смерці, няўмольнага лёсу, сімвалам Вышэйшага Суда і грознай расплаты за чалавечыя грахі. Інтанацыі гэтай тэмы пранізваюць і канцэрт У. Дамарацкага — вось толькі некуды знікла іх ваяўнічасць, саступіўшы месца ледзь не... калыханцы: ціхай, зачараванай, пяшчотнай, з размоўнымі зваротамі. Нібы той востраў у душы, які мы завём гармоніяй Сусвету і шукаем дзе заўгодна, толькі не ў саміх сябе.

Кампазітар не ўпершыню звяртаецца да асабістага пераасэнсавання глыбінных пластоў музычнай спадчыны. Відавочная яго цікавасць да старажытных распеваў, да беларускай кантавай культуры. І ўзнікла яна не на афіцыйным досвітку Адраджэння, а куды раней, абумоўленая патрэбай творчага пошуку.

Уладзімір Дамарацкі, нібы той чараўнік, звязвае ў сваёй музыцы стагоддзі, эпохі — і пертварае гэтыя повязі гукаў то ў дзіўныя пацеркі, то ў стужкі кардыяграмы, што фіксуе хваляванні сэрца мастака. Адно ведаю дакладна: ніводная повязь не стане стужкай «марзянкі», каб адстукаць пераможны «пульс эпохі». Можа таму і не набыў кампазітар папулярнасці ў свае 50, што ніколі не адгукаўся на сацыяльныя заказы? Усе сімфанічныя творы, камерныя, цудоўныя дзіцячыя песенькі і нават мюзікл — усё пісаў выключна «па ўласнаму жаданню».

Эгаіст? Яшчэ які! Бо сам сабе і аўтар, і крытык. Сам пакутуе з-за кожнай ноты, прымушае пакутаваць выканаўцаў — затое ніколі не пакутуюць тыя слухачы, якія цэняць сапраўднае мастацтва.

Дык колькі ж яно каштуе, тое мастацтва? Пэўна, танней за палітыку?..

Надзея ЯЎГЕНЬЕВА.

ФІЛАСОФСКІЯ ПІСЬМЫ

«БУДУЧАГА НЯМА. ЯНО РОБІЦЦА НАМІ...»

ТАЛСТОЙ. ДЗЁННІКІ. 1895—1910.

Леў Талстой вёў дзённікі ўсё сваё жыццё. Кажуць, гэта адзіны выпадак у рускай літаратуры. Тут адчуваецца расійская традыцыя: грэбаванне асабістым і памылкова-сарамлівае нежаданне раскрыцца перад іншымі, вываліць сваю брудную бялізну. Талстой лічыў, што «тут усякі фальш зараз жа табою адчуваецца».

Мне прыходзілася чытаць дзённікі замежных пісьменнікаў. Там ясна адчуваецца: пісалася для нашчадкаў, у разліку на абавязковае выданне. Такія дзённікі, можна сказаць, неабходна лічыць своеасаблівым літаратурным жанрам. У Талстога не так: ён у дзённіках вырашае філасофскія, рэлігійныя, бытавыя праблемы, і толькі гэта і ёсць яго задача.

Праўда, трэба пазбягаць аўтаматызму: калі напісаў Талстой, то гэта ісціна і абмеркаванню не падлягае. Ён сам аб гэтым папярэджваў. Вядома, гэта не мела поспеху. А ісціна ў тым, што ён ставіў пытанні і спрабаваў даць адказы. І толькі. Адказы маглі быць памылковымі, важна гэта зразумець і пачаць думаць. Гэтага нам паранейшаму нестае...

1.

«Становішча адукаванай ісцінай браталюбівай адукацыяй большасці людзей, якія падаўлены зараз хлуснёй і хітрасцю насільнікаў, якія прымушаюць гэту большасць самім губіць сваё жыццё, становішча гэта жудаснае і здаецца безвыходным. Уяўляюцца толькі два выхады, і абодва закрыты: адзін у тым, каб насілле разарваць насіллем, тэрорам, дынамітнымі бомбамі, кінжаламі, як рабілі гэта нашы нігілісты і анархісты, па-за намі разбіць гэтую змову ўрада супраць народаў; альбо ўступіць у згоду з урадам, робячы ўступкі яму, і, удзельнічаючы ў ім, пакрысе разблытваць тую сетку, якая звязвае народ і вызваляе яго. Абодва выхады закрыты...

... Абодва выхады шчыльна і непрабіўна закрыты. Што ж застаецца? Насіллем разарваць нельга — павялічваеш рэакцыю; уступаць у рады ўрада таксама нельга, становішся прыладай урада. Застаецца адно: змагацца з урадам зброяй думкі, слова, учынкаў жыцця, не робячы яму ўступак, не ўступаючы ў яго рады, не павялічваючы сабой яго сілу. Гэта адно патрэбна і, відаць, будзе паспяховым». (1895 г., 7 лютага).

Крыху ідэалістычна. Таму што вельмі хочацца, каб так было? Хто не будзе павялічваць сілу ўрада? Хто ўвогуле здольны на гэта? Можна меркаваць, чалавек, які ўмее самастойна думаць. Але ў нашых умовах гэта ўменне часцей прыроднае, чым выхаванае. Ні школа, ні інстытут не вучылі думаць. Іх задача была і ёсць дастаткова вузкая: набіць галаву самымі разнастайнымі і разнароднымі ведамі, 99 працэнтаў якіх непатрэбныя і нават шкодныя. Шкодныя таму, што перашкаджаюць думаць. Задача навучання, прычым любога, — даць чалавеку апарат для мыслення, астатняе ён знойдзе сам, па меры неабходнасці. Можа, я памыляюся?

Нас не вучылі сумнявацца, вось у чым справа. Самая галоўная наша бяда — не інфляцыя, і не заняпад прамысловасці, не матэрыяльныя, словам, прычыны, а вось менавіта гэта — арганічная няздольнасць сумнявацца.

Выйсце, падказанае Талстым, падыходзіць не кожнаму. Адзін паважаны мною сацыёлаг піша аб замбіраванні народа. У чымсьці я з ім згодны. Калі чалавеку штодзень унушаць, што ён дурань — урэшце, ён паверыць і сам...

Мне ўсё ж блізкая думка Талстога: так, нельга сябе пэцкаць. І не трэба кінжалаў з дынамітам, і не трэба згоды з тым, з чым ты не згодзен. Будзь у баку ад дрэні і ясна пакажы: вы хлусіце, я вам не веру, я не буду з вамі.

Дзеля гэтага варта і пагаладаць...

2.

«... Спачатку ўражвае, чаму людзям дурным уласцівы такія ўпэўненыя, пераканаўчыя інтанацыі. Але так і павінна быць. Інакш бы іх ніхто не слухаў...

... Чаму нягоднікі стаяць за дэспатызм? Таму, што пры ідэальным праўленні, якое ўшаноўвае па заслугах, ім дрэнна. Пры дэспатызме ж можа ўсякае здарыцца...» (1896 г., 14 верасня).

Прырода недарэчнасці ўвогуле цікавая. Увесь народ нельга абвінаваціць у ёй: там ёсць розныя, разумныя, не вельмі, зусім дурныя, проста людзі з псіхічнымі захворваннямі. Але ўвесь народ у цэлым, калі вывесці нейкі сярэдні паказчык, недарэчнасці верыць. Больш таго, ён яе жадае чуць, ён настроены на пэўную хвалю.

Але выходзіць, што народ — недарэчны, дурны? А гэта даўно вядома з фальклору. Вось хоць бы рускія прымаўкі: што Ілья, то і я. Ці: што Яўсей, тое і ўсе. Вельмі дакладная ацэнка народа самім сабою. Чаму так? Ад прыгнечанасці думкай аб хлебе надзённым. Гэта настолькі выварочвае мазгі і знясільвае, што верыць гатовы любому, хто зразумеў гэтую не такую ўжо вялікую тонкасць існавання чалавека. Вераць не таму, што сапраўды вераць, а таму, што верыць жадаюць усёй душой.

Аднак як назваць чалавека, які свядома карыстаецца гэтым? Ва ўсякім разе, не чалавекам...

3.

«(Да закліку.) Выкрывайце падманшчыкаў, распаўсюджвайце ісціну і не бойцеся. Калі б распаўсюджваць падман і забойства, то зразумела, што было б страшна, а то вы будзеце распаўсюджваць вызваленне ад падману і забойства. Апрача таго, няма і падстаў баяцца. Каго? Яны, падманшчыкі і забойцы, ведаюць, што яны падманшчыкі і забойцы, і самі баяцца. Памятаю, аднойчы ў вёсцы слабы і вялы 12-гадовы хлопчык, які служыў у нас, злавіў на дарозе і прывёў да нас вялізнага здаровага мужыка-злодзея, які скраў з пярэдняй кажух...»

Проста сказаць: не баяцца. Пужаюць! Я думаю, тут сіла інерцыі. Чалавек прыходзіць на работу, працуе, пад вечар стамляецца, хоча дадому, павячэраць, прылегчы на канапу, пачытаць газету, паглядзець тэлевізар — і спаць: размераны рытм жыцця. Яго страшна страціць — у прыродзе чалавека закладзены страх перад нестабільнасцю. Але што можа прымусіць адмовіцца ад стабільнасці, размеранасці? Толькі страшэнная несправядлівасць. І цвёрдае веданне, што гэта менавіта несправядлівасць.

Але тут таксама неабходна адмовіцца ад слепаты, стаць відушчым. Адмовіцца ад веры ў тое, што табе гавораць і ўнушаюць: гэтаму трэба верыць. А верыць нельга. Вера — гэта сінонім слепаты, гэта несамастойнасць. Вы як бы апускаецеся на ўзровень жывёлы. Далі паесці — паелі, далі папіць — папілі, павялі рэзаць — вы пайшлі. Вам сказалі: так трэба. Вы не падумалі — а трэба для каго? Для таго, хто вас збіраецца рэзаць ці для вас?

Таму што вы — верыце. Колькі разоў я чуў: ім за гэта грошы плацяць. Вы іх выбралі і вы ім плаціце грошы. Дзеля таго, каб вас жа за вашы ж грошы — рэзалі?

4.

«Кажуць пра цара, што не вінаваты ён, а ўсё, што яго акружае, — няпраўда: ён адзін прычына ўсяго. Шкадаваць яго можна і абавязкова, але трэба ведаць, дзе прычына..» (1898 г., 3 лютага).

І дзе ж — прычына? І чаму менавіта — цар? Мы маленькі народ на невялікай тэрыторыі. Можна параўнаць з сярэдняй еўрапейскай дзяржавай. Праўда, на гэтым падабенства заканчваецца.

Вера ў цара — гэта наша, роднае, ці ўсё ж нам гэта навязалі, прымусілі прагнуць цара, зразумела, добрага і справядлівага? Што была Беларусь у XVII стагоддзі? Тады, калі Маскоўскае царства знішчыла амаль палову нашага насельніцтва і перакрэсліла гістарычныя перспектывы? Даволі развітая краіна, дзе ўжо пачаў утварацца сярэдні клас. Цікава, што ён быў вывезены ў Маскву, часткова знішчаны, часткова рассеяны па свеце ў першую чаргу.

Што такое сярэдні клас? Коратка кажучы, людзі, якім непатрэбны абсалютны манарх, які б вырашаў за іх. Але гісторыя такая, якая ёсць: мы сталі жыць па навязанай нам традыцыі. І сталі верыць, што цар нам патрэбен, як бы ён ні называўся: імператар, генеральны сакратар...

Але вось цікава: каля 1 мільёна людзей у нас не жадаюць цара ні добрага, ні злога. Гэта так званыя «чаўнакі». Самая характэрная іх рыса — незалежнасць занятку і, вядома, заробку ад чыноўніка, а значыць — ад дзяржавы. Для іх пытанне — вінаваты цар ці яго акружэнне — увогуле не мае сэнсу. Гэта ёсць пытанне нецывілізаванага, дзікага ў нечым грамадства. Не давайце цару столькі ўлады, тады не трэба будзе шукаць адказу на гэтае пытанне, сапраўды бессэнсоўнае па вызначэнню. А акружэнне, яно такое, якім яму дазваляе быць цар.

Але якое глупства — залежаць ад розуму, псіхікі, сумлення аднаго чалавека...

5.

«Хоць гэта і запісана раней, не магу не паўтарыць: сіла ўрада ў тым, што ў іх у руках кола ўлады, якое само сабою харчуецца: ілжывае вучэнне робіць уладу, а ўлада дае магчымасць распаўсюджваць адно ілжывае вучэнне, устараняючы ўсё, процілеглае яму, што выкрывае яго...

... Людзі спакойна жывуць пры такім ладзе жыцця, пры якім не толькі матэрыяльная ўлада ў руках людзей альбо чалавека, якія выпадкова замяняюцца адны другімі, але ў руках гэтых людзей ці чалавека ўлада над душамі людзей. Так што людзі могуць быць выхаваны і настроены так, як гэтага захочацца тым, хто выпадкова знаходзіцца ва ўладзе, можа быць, дрэннаму, разбэшчанаму чалавеку ці людзям. Калі б людзі толькі зразумелі, чым яны рызыкуюць пры гэтым, яны б ні хвіліны не маглі жыць пры такіх умовах...» (1898 г., 13 чэрвеня).

Гэта зразумела: чалавеку лягчэй і прасцей жыць, калі ён не ведае, што хворы, скажам, на рак, хворы, значыць, невылечна. Але хваробы фізіялагічныя, іх можна лячыць ці яны не паддаюцца лячэнню. Іншая справа — хвароба сацыяльная. Яна лечыцца. Гэта гарантавана, патрэбны толькі пэўныя ўмовы і ўсё праходзіць, усё забываецца, як дрэнны сон.

Рызыкну паставіць дыягназ: мы хворыя на масавую паніку. Псіхалагічна характарызуецца станам масавага страху перад рэальнай ці ўяўнай небяспекай, які нарастае ў працэсе ўзаемнага заражэння і блакіруе здольнасць да рацыянальнай ацэнкі абстаноўкі, мабілізацыі валявых рэсурсаў і арганізацыі сумеснага процідзеяння. Узаемадзеючая група людзей тым лягчэй выраджаецца ў панічны натоўп, чым менш ясныя ці суб'ектыўна значныя агульныя мэты, чым ніжэйшая згуртаванасць групы і аўтарытэт яе лідэраў...

Такім чынам, ключавыя словы даўно знойдзены, нашы паводзіны апісаны і растлумачаны. Мы не народ, мы — натоўп без агульных мэтаў і з лідэрамі, аўтарытэт якіх выклікае моцнае сумненне. Хто можа вызначыць нашы мэты, агульныя для ўсіх? Што нас яднае? Што ні ў кога не выклікае сумнення, што можна назваць святым?..

6.

«Людзі старанна звяжуць сябе так, каб адзін чалавек мог рухаць імі ўсімі, потым вяроўку ад гэтага звязанага натоўпу аддадуць каму заўгодна. І здзіўляюцца, што ім дрэнна. Дзіўны падман. Людзі згуртоўваюцца, звязваюцца самі сабой перад небяспекай для абароны. Але небяспекі ніякай няма, і яны працягваюць звязваць сябе і аддаюцца ў рукі тым, хто хоча ўладарыць...» (1898 г., 28 чэрвеня).

Мне адразу прыгадваецца палатно Пітэра Брэйгеля «Сляпыя». Ідуць сляпыя, здаецца, сямёра — наперадзе павадыр. Ён раптоўна валіцца ў канаву, сляпыя, натуральна, валяцца за ім. Глыбінны філасофскі сэнс карціны, вядома, зразумелы кожнаму. Але што з таго?

Гісторыя нічому людзей не вучыць, гэта даўно вядома. Верагодна, справа ў тым, што кожнае пакаленне пражывае сваю аўтаномную гісторыю. Яму здаецца, што нікога да, нікога пасля іх пакалення не будзе, яны выключныя, унікальныя, непаўторныя. Што ёсць ракавая памылка, яна абарочваецца жорсткай помстай...

Я думаю, уся справа ва ўзроўні інфармаванасці, урэшце, адукацыі. Чым менш чалавек ведае, чым ніжэйшая яго здольнасць да аналізу, тым лягчэй ён будзе падстаўляць шыю пад пятлю, і яго звяжуць у адзін ланцужок з такімі ж цёмнымі і пацягнуць да бліжэйшай канавы, куды зваліцца павадыр. Як ні дзіўна, дакладней, нават банальна, ёсць таксама залежнасць ад уласнасці, якой чалавек валодае. Яна і толькі яна прымушае звычайнага чалавека думаць. Хоць бы ў такім элементарным сэнсе: як яе не страціць? Аб чым думае жабрак? Хто што яму дасць...

«Глядзіш на людзей, якія цалуюць ікону, якія падлазяць пад яе, падлязаюць пад яе, абажаюць і баяцца яе. Калі людзей маглі падмануць так, то няма падману, на які яны б не паддаліся...» (1898 г., 14 лістапада).

«Калі ў чалавека шмат абавязкаў, ён грэбуе абавязкамі да сябе, да сваёй душы; а яны толькі важныя. Бедныя цары, што ўяўляюць сабе так многа і важных абавязкаў...»

«Сумленне і ёсць не што іншае, як супадзенне свайго розуму з вышэйшым...» (1900 г., 12 ліпеня).

Сяргей ШАЎЦОЎ.

ТЭЛЕБАЧАННЕ, 16 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 «Нам рана жыць успамінамі». Фільм-канцэрт.
9.00 Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. 7-ы клас. Паўлюк Багрым — паэт і мастак.
9.30 «Дзяжурная аптэка». 24-я серыя.
10.30 «Таямнічы востраў». Маст. фільм.
12.00 Відзьма-нявідзьма.
15.00 Навіны.
15.10 «Доктар Айбаліт». Фільм 4—7-ы.
15.50 «Востраў натхнення». Тэатралізаваная казка.
16.20 Крэда. «Аб хлебе надзённым...»
16.40 «Зямля суседская, Смаленшчына».
17.10 Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. Альтэрнатыўная энергетыка.
17.40 Творцы. Асветнік Віктар Жак. Тэленарыс.
18.20 Дзённік фестывалю «Залаты шлягер».
18.40 Эканамікст.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.00 Рэферэндум: шчырая размова.
19.30 Музычны салон Элеаноры Язерскай. «Успаміны пра спектакль «Мая цудоўная лэдзі».
20.05 «Хто гэта?» Тэлегульня.
20.10 Хакей. «Цівалі» (Мінск) — «Нёман» (Гродна).
20.45 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Аўта-парк.
22.15 І. Алфёрава і А. Абдулаў у маст. фільме «З каханымі не расставайцеся».
23.30 Супергол.
24.00 Навіны.
0.15 Каралеўскае паляванне.

ГРТ

11.00 Навіны.
11.10 «Кантакт — дзелавое супрацоўніцтва краін Садружнасці».
11.55 «ТАСС упаўнаважаны заявіць...» 6-я серыя.
13.10 Шчаслівы выпадак.
14.00 Навіны.
14.20 «Горад сабак».
14.45 Кактус і К.
14.55 До-мі-соль.
15.10 Покліч джунгляў.
15.40 «Элен і хлопцы».
16.05 Тэт-а-тэт.
16.30 «Вакол свету».
17.00 Навіны.
17.20 «Новая ахвяра».
18.10 Гадзіна пік.
18.35 «Адгадай мелодыю».
19.00 «У пошуках страчанага». Любоў Арлова.
19.45 «Добрай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.40 КВЗ-асарці.
21.00 «Ералаш».
21.15 Футбол. «Атлетыка» (Іспанія) — «Барусія» (Германія).
23.20 Навіны.
23.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў.

Расія

6.00 Ранішні экспрэс.
6.25 Па дарозе на працу.
6.35 «Мак і Матлі». Серыял.
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Весткі.
7.20 Ранішні экспрэс-2.
7.50 У свеце капіталу.
8.00 Рэтра-шлягер.
8.25 Дарагая рэдакцыя...
8.55 «Санта-Барбара».
9.50--10.20, 23.25 Тавары — поштай.
16.20 Блак-нот.
16.30 «Чэленджэрс». Серыял для падлеткаў.
17.00 Залежыць ад цябе.
17.20 «Здароўе».
17.30 «Даміно» Міхаіла Баярскага.
18.00 Суайчыннікі.
18.30 Клуб губернатараў.
19.30 «Санта-Барбара».
20.25 «Гарадок». Забаўляльная праграма.
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 «Танцуючыя прывіды». Маст. фільм.
23.35 Музыка ўсіх пакаленняў.
23.50 Хто на што здатны.
24.00 Не спі і глядзі.

Санкт-Пецярбург

11.55, 13.55, 15.55, 18,55, 21.55, 23.35 Інфарм ТБ.
12.10 «Першае каханне». Серыял.
13.00 Тэрмін адказу — сёння.
13.30 Парады садаводам.
13.40, 20.40 Тэлеслужба бяспекі.
14.10 «Дэмпсі і Мейкпіс». Серыял.
15.00 Шэдэўры рускай харэаграфіі. Тэатр М. Фокіна.
15.40 Скарбы Пецярбурга.
16.10 Асабістая справа. Генадзь Арлоў.
16.40 «Інспектар Гэджэт». Мультсерыял.
17.05 «Солці». Серыял. Заключная серыя.
17.35 Паказвае Ленінградская АТК.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.10 Блеф-клуб.
21.00 Спартыўны агляд.
21.10 «Дэмпсі і Мейкпіс». Серыял.
22.15 Памяці рэжысёра Сямёна Арановіча. «Альтовая саната».
23.25-0.11 Хакей. СКА — «Хімік» (Васкрасенск).

НТБ

7.00, 9.00, 11.00, 13.00 Сёння.
7.15 «Любоўныя вузы-3», «Салонная гульня».
8.15 Дак. фільм «Галівуд знутры». 2-я серыя.
9.15 Маст. фільм «Пепо».
10.40 Маст. фільм «Цудоўныя гады» (ЗША).
11.15 Маст. фільм «Крывавая восень» (Францыя—Канада).
13.15 Фестываль міні-серыялаў «Сучасны граф Монтэ-Крыста».

Расійскія універсітэты

14.30 Разам з чэмпіёнамі.
15.00 Педагогіка для ўсіх.
15.45 Руская мова. Сакрэты арфаграфіі. Урок 4-ы.
16.10 Выбаргскі кінафестываль.
16.40 Навіны.

НТБ

17.00 Мультсерыял.
17.30 Жаночыя гісторыі.
18.00, 21.00, 23.00 Сёння.
18.35 Герой дня.
19.00 Футбол. «Гамбург» (Германія) — «Спартак» (Масква).
21.35 «Сучасны граф Монтэ-Крыста» (Францыя). 3-я серыя.
22.30 Часінка.
23.20 Такое спартыўнае жыццё.
23.50 Кафэ «Абломаў».

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.

Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, беларускай дыяспары — 68-28-27, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Паставах — 22-400; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-31-98. ФАКС: 32-04-52, 68-28-77.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 94.430. Індэкс 63850.
Зак. № 6685.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12